

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om nationella studie- och examensregister

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det ska stiftas en lag om nationella studie- och examensregister. Samtidigt ska lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret upphävas.

I den föreslagna lagen ska föreskrivas om en ny nationell informationsresurs inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, där det i fråga om den grundläggande utbildningen och utbildningen på det andra stadiet ska föras in sådana uppgifter om studier, prestationer, examina och närvaro samt sådana uppgifter om ordnandet av undervisning och utbildning som en person behöver vid ansökan till utbildning, under utbildningen, i arbetslivet och vid ansökan om utbildningsförmåner. I informationsresursen ska dessutom föras in uppgifter som behövs för beviljande av finansiering för undervisning och utbildning. Utbildningsanordnarna ska vara registeransvariga för informationsresursen och Utbildningsstyrelsen teknisk administratör.

Bestämmelserna om studentexamensregistret, antagningsregistret och högskolornas riksomfattande datalager ska huvudsakligen vara likadana som i den gällande lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret.

I lagen ska dessutom föreskrivas om den tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter som Utbildningsstyrelsen ska administrera. I tjänsten ska en person kunna kontrollera och vidareutnyttja sina egna uppgifter i de register och informationsresurser som avses i lagen. Utlämnings-tjänsten ska kunna användas också för utlämnande av uppgifter till myndigheter. I tjänsten ska en person dessutom kunna ge sitt samtycke till att en uppgift i ett register eller en informationsresurs lämnas ut till andra aktörer via tjänsten. Utbildningsstyrelsen ska svara för utlämnandet av uppgifter via tjänsten.

Dessutom ska det föreskrivas om studentnummer för identifieringen av personer när uppgifter som avses i den föreslagna lagen förs in, behandlas och lämnas ut. Studentnumren bildar ett studentnummerregister, som ska föras av Utbildningsstyrelsen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning	3
1.2 Behandlingen av uppgifter om elever, studerande och examina i praktiken.....	19
1.3 EU-lagstiftningen	21
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	24
2.1 Målsättning	24
2.2 Alternativ	25
2.3 De viktigaste förslagen.....	27
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	28
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	28
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	31
3.3 Samhälleliga konsekvenser	32
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	33
4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	33
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	34
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	35
DETALJMOTIVERING	36
1 LAGFÖRSLAG	36
1.1 Lagen om nationella studie- och examensregister	36
1 kap. Allmänna bestämmelser	36
2 kap. Den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.....	37
3 kap. Studentexamensregistret	48
4 kap. Antagningsregistret	49
5 kap. Högskolornas riksomfattande datalager.....	50
6 kap. Tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter.....	50
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	53
3 IKRAFTTRÄDANDE OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER	54
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	55
LAGFÖRSLAG	57
Lag om nationella studie- och examensregister	57

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning

Lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret

I lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (1058/1998) finns bestämmelser om antagningsregistret (1 kap. i lagen), högskolornas riksomfattande datalager (1 a kap. i lagen) och studentexamensregistret (2 kap. i lagen).

Registeransvarig för antagningsregistret är Utbildningsstyrelsen, som bland annat svarar för insamlingen av data i antagningsregistret och för det nationella genomförandet av ansökningsystemen. Antagningsregistret består av två delregister, som omfattar registret för ansökan till högskolorna och registret för ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och övrig utbildning efter den grundläggande utbildningen. Enligt 2 § 1 mom. används registret för ansökan till högskolorna vid antagning av studerande till studier som leder till sådana lägre och högre högskoleexamina som avses i universitetslagen (558/2009) och sådan yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen som avses i yrkeshögskolelagen (351/2003) samt, enligt universitetets och yrkeshögskolans prövning, även vid antagning av studerande till annan utbildning som erbjuds av högskolan. Registret för ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och övrig utbildning efter den grundläggande utbildningen används vid antagning av studerande till sådana utbildningar och examina som avses i lagen om yrkesutbildning (630/1998), i gymnasielagen (629/1998) och i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) samt till påbyggnadsundervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998).

I 3 § finns bestämmelser om datainnehållet i antagningsregistret. I antagningsregistret kan föras in bland annat den sökandes namn, personbeteckning, nödvändig kontaktinformation, uppgifter om den sökandes tidigare utbildning och examina, uppgifter om ansökan till utbildning och grunderna för antagning i fråga om varje sökande samt uppgifter om resultatet av antagningen och mottagandet av studieplats. Den registeransvarige för antagningsregistret har rätt att utöver de uppgifter som sökanden har lämnat och trots bestämmelserna om tystnadsplikt få de uppgifter som avses i 3 § 1 och 3 mom. ur studentexamensregistret, av Befolkningsregistercentralen, arbets- och näringsmyndigheterna, anordnarna av grundläggande utbildning och påbyggnadsundervisning, universiteten, yrkeshögskolorna, anordnarna av yrkesutbildning och gymnasieutbildning samt ur sådana gemensamma register för två eller flera universitet som har bildats för antagningen av studerande.

Uppgifterna i antagningsregistret förvaras fem år efter det att beslut om antagning har fattats. Uppgifter som behövs för utvärdering och uppföljning av utbildningen eller uppgifter som av andra skäl är värdefulla som källmaterial för forskning förvaras dock varaktigt. Också det studentnummer som avses i 9 a § samt de identifikationsuppgifter som studentnumret baserar sig på förvaras varaktigt.

Enligt 5 § 1 mom. får uppgifter som avses i 3 § 1 och 3 mom. lämnas ut ur antagningsregistret till aktörerna enligt 1—4, 4 a och 5 punkten för de ändamål som anges i bestämmelsen utan hinder av bestämmelserna om tystnadsplikt i den mån de behövs för att mottagaren ska kunna sköta sina uppgifter. Med stöd av paragrafen kan uppgifter utan hinder av bestämmelserna om

tystnadsplikt lämnas ut till bland annat universitet, yrkeshögskolor, anordnare av yrkesutbildning och gymnasieutbildning samt anordnare av påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen i den mån de behövs för att mottagaren ska kunna sköta sina uppgifter. Uppgifter kan lämnas ut även i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning.

Enligt 6 a § utgör högskolornas riksomfattande datalager ett datasystem för centraliserad förvaring och användning av högskolornas uppgifter om studierätter, anmälningar, examina och studieprestationer, i vilket datainnehållet i högskolornas register över uppgifter om studerande samlas och genom vilket detta innehåll datasäkert med hjälp av en teknisk anslutning görs åtkomligt för antagningsregistret och högskolornas gemensamma antagningssystem. Högskolorna får använda datalagret också i sin övriga verksamhet och vid utlämnande av uppgifter till myndigheter och andra högskolor.

I 6 b § finns bestämmelser om registrets tekniska administratör och registeransvariga. Högskolorna är registeransvariga för de uppgifter som de har fört in i systemet och svarar för dessa uppgifters innehåll och riktighet. I egenskap av teknisk administratör för datalagret ska undervisnings- och kulturministeriet svara för datalagrets allmänna funktion och för den tekniska anslutning som behövs för att föra in, behandla och lämna ut uppgifter. I praktiken är CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy teknisk administratör på uppdrag av undervisnings- och kulturministeriet.

I högskolornas riksomfattande datalager förvaras en kopia av de prestations- och studierättsuppgifter som finns i högskolornas egna datalager. I 6 c § finns bestämmelser om datainnehållet i datalagret och skyldigheten att föra in uppgifter. Högskolorna ska föra in följande uppgifter i datalagret:

- 1) personbeteckning eller någon annan motsvarande identifikationsuppgift för en person,
- 2) uppgifter om yrkeshögskoleexamina, högre yrkeshögskoleexamina samt lägre och högre högskoleexamina som personen avlagt samt uppgifter om studieprestationer och vitsorden för dem,
- 3) uppgifter om personens studierätt inom utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen, högre yrkeshögskoleexamen, enbart lägre högskoleexamen, både lägre och högre högskoleexamen och enbart högre högskoleexamen samt information om mottagen studieplats och anmälan till utbildning som leder till dessa examina. Enligt paragrafens 3 mom. kan högskolorna med huvudmannen för datalagret komma överens om att i datalagret föra in sådant datainnehåll ur ett register som högskolan svarar för som är mer omfattande än vad som avses i 1 mom. 1—3 punkten.

Uppgifterna ska förvaras i datalagret permanent. Undervisnings- och kulturministeriet bestämmer hur varje universitet ska uppdatera innehållet i datalagret.

Enligt 6 d § lämnar högskolan med hjälp av en teknisk anslutning till antagningsregistret ut de uppgifter i datalagret som enligt 3 § kan införas i antagningsregistret. Högskolorna beslutar i egenskap av registeransvariga om annat utlämnande av uppgifter via datalagret och svarar för att utlämnandet sker på ett lagenligt sätt. Undervisnings- och kulturministeriet kan utgående från datalagret ta fram datamaterial som behövs för utvärdering, utveckling, statistikföring samt annan uppföljning och styrning av utbildningen och forskningen.

Enligt 7 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret förs och används studentexamensregistret för ordnande av studentexamen, för förvaring av uppgifter om avlagda studentexamina och prov som hör till examina samt för

uppföljning av hur studentexamen fungerar. Studentexamensnämnden är registeransvarig för studentexamensregistret.

I 8 § finns bestämmelser om datakällor, datainnehåll och tiden för bevarande av uppgifter i fråga om studentexamensregistret och i 9 § om utlämnande av uppgifter. Lagens 8 och 9 § har reviderats genom en lagändring (279/2016), som trädde i kraft den 1 augusti 2016. Enligt den reviderade 8 § inför den registeransvarige uppgifter om avläggandet av studentexamen i registret. Anordnaren av gymnasieutbildning ska sända de andra uppgifter som avses i denna paragraf till registret. I studentexamensregistret införs bland annat namn, personbeteckning, kön, modersmål och uppgifter om den genomförda utbildning som krävs för att delta i och avlägga studentexamen i fråga om dem som anmält sig till proven och deltagit i dem. I registret införs också provprestationerna och bedömningsanteckningarna samt de vitsord och poängtal som examinanderna fått i olika prov samt tidpunkten när examen har avlagts, underkänts eller kompletterats. Uppgifterna i studentexamensregistret ska bevaras permanent.

Lagen om grundläggande utbildning

Enligt 1 § i lagen om grundläggande utbildning innehåller lagen bestämmelser om grundläggande utbildning och läroplikt. I lagen bestäms dessutom om den förskoleundervisning som i regel ges året innan läroplikten uppkommer, om den påbyggnadsundervisning som ges dem som slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs och om den förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen samt om morgon- och eftermiddagsverksamhet. I lagen finns separata bestämmelser om grundläggande utbildning för andra än läropliktiga. Bestämmelserna om grundläggande utbildning för andra än läropliktiga har reviderats genom ändringen 1507/2016 av lagen om grundläggande utbildning, som träder i kraft den 1 januari 2018. I lagen används framöver termen grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern. Också den som endast har för avsikt att genomgå studier i ett eller flera av de läroämnena som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs kan alljämt antas som studerande.

Kommunen är skyldig att ordna förskoleundervisning och grundläggande utbildning enligt det som närmare bestäms i 4 § i lagen om grundläggande utbildning. Kommunen kan ordna förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen, påbyggnadsundervisning och, i den omfattning kommunen beslutar, flexibel grundläggande utbildning för årskurserna 7–9. Kommunen beslutar om ordnande av grundläggande utbildning för andra än läropliktiga. Under de förutsättningar som anges i 7 § kan statsrådet bevilja en registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att ordna sådan utbildning som avses i lagen. Också staten kan ordna sådan utbildning som avses i lagen.

Enligt 14 § beslutar statsrådet om de allmänna riksomfattande målen för den utbildning som avses i lagen samt om hur den tid som används för grundläggande utbildning ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och elevhandledning (*timfördelning*). Utbildningsstyrelsen beslutar om målen för och det centrala innehållet i den grundläggande utbildningens olika läroämnena, ämneshelheter, elevhandledningen och annan undervisning som avses i denna lag samt om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och skolan och för elevvården och om målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet (grunderna för läroplanen).

Bestämmelser om timfördelningen inom den grundläggande utbildningen finns i statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen (422/2012).

Enligt 40 § 4 mom. i lagen om grundläggande utbildning ska, om en elev som är under 18 år övergår till undervisning, verksamhet eller utbildning som en annan utbildningsanordnare ordnar i enlighet med denna lag, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, den tidigare utbildningsanordnaren trots bestämmelserna om sekretess utan dröjsmål lämna uppgifter som är nödvändiga för ordnande av undervisningen eller utbildningen till den nya utbildningsanordnaren. Motsvarande uppgifter kan lämnas också på begäran av den nya utbildningsanordnaren.

Gymnasielagen

I gymnasielagen föreskrivs om allmänbildande gymnasieutbildning som bygger på den grundläggande utbildningens lärokurs och är avsedd för ungdomar och vuxna. I lagen föreskrivs dessutom om utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning.

Enligt 3 § kan undervisnings- och kulturministeriet bevilja kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar och stiftelser tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Gymnasieutbildning kan också, enligt vad ministeriet beslutar, ordnas i statliga läroanstalter.

Enligt lagens 10 § utfärdas genom förordning av statsrådet bestämmelser om de allmänna riksomfattande målen för utbildning som avses i lagen och om hur den tid som används för undervisningen ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och studiehandledning (*timfördelning*). Utbildningsstyrelsen beslutar om målen för och det centrala innehållet i de olika läroämnena, ämnesgrupperna och ämneshelheterna och den övriga undervisning som avses i denna lag samt om de centrala principerna för samarbetet mellan läroanstalten och hemmet samt för elevvården och om målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet (grunderna för läroplanen).

Bestämmelser om timfördelningen i gymnasieutbildningen finns i statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014).

Lagen om grundläggande yrkesutbildning

Enligt 1 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning innehåller lagen bestämmelser om grundläggande yrkesutbildning och om examina inom denna utbildning samt om handledande utbildning som inte leder till examen. Enligt 3 § är grundläggande yrkesutbildning utbildning som avläggs enligt utbildningsanordnarens läroplan och som leder till en yrkesinriktad grundexamen. Som handledande utbildning som inte leder till examen kan ordnas handledande utbildning för grundläggande yrkesutbildning samt utbildning som leder till arbete och ett självständigt liv. Bestämmelser om annan yrkesutbildning finns i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

Enligt 4 a § utfärdas bestämmelser om utbildningsområdena genom förordning av statsrådet. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om yrkesinriktade grundamina och om de kompetensområden som ingår i dem samt om fördelningen av examina enligt utbildningsområde.

Bestämmelser om utbildningsområdena finns i statsrådets förordning om grundläggande yrkesutbildning (811/1998). Bestämmelser om examensstrukturen finns i undervisnings- och kulturministeriets förordning om examensstrukturen inom yrkesutbildningen (835/2014).

Enligt 8 § kan undervisnings- och kulturministeriet bevilja en kommun, samkommun, registrerad sammanslutning eller stiftelse eller ett statligt affärsverk tillstånd att ordna utbildning. Utbildning kan, enligt vad vederbörande ministerium beslutar, ordnas också i statliga läroanstalter.

Enligt 13 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning bestämmer Utbildningsstyrelsen grunderna för var och en av de examina som ingår i examensstrukturen enligt 4 a §.

Lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning

Enligt 1 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning finns i lagen bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs genom fristående examina och om utbildning som förbereder för dessa examina samt om annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som förbereder för fristående examina (*yrkesinriktad vuxenutbildning*).

Enligt 4 § kan undervisnings- och kulturministeriet bevilja en kommun, samkommun, registrerad sammanslutning eller stiftelse eller ett statligt affärsverk tillstånd att ordna utbildning som förbereder för yrkesexamen eller specialyrkesexamen samt yrkesinriktad tilläggsutbildning. Bestämmelser om beviljande av tillstånd att ordna utbildning som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs såsom fristående examen finns i 9 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Utbildning kan, enligt vad vederbörande ministerium beslutar, ordnas också i statliga läroanstalter.

Enligt 6 § får fristående examina ordnas av de utbildningsanordnare som avses i 4 § i denna lag eller av de utbildningsanordnare som avses i 8 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning eller av andra sammanslutningar eller stiftelser.

Bestämmelser om examenskommissioner finns i 7 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Enligt 1 mom. har examenskommissionerna till uppgift att bland annat utfärda betyg över avlagda fristående examina och avlagda examensdelar.

Enligt 12 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är fristående examina yrkesinriktade examina som avläggs genom att examinandens visar sin yrkesskicklighet vid sådana examenstillfällen som avses i 7 § 3 mom. Det är möjligt att delta i examenstillfällena oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats. Genom fristående examina kan yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina avläggas.

Avläggande av yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen genom fristående examen förutsätter inte deltagande i förberedande utbildning. En person kan avlägga en examen om han eller hon, exempelvis i arbetslivet, har förvärvat en yrkesskicklighet som är förenlig med examensgrunderna.

Genom en lagändring (507/2016), som trädde i kraft den 1 augusti 2016, fogades bestämmelser om prestationsregistret för fristående examina till lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Enligt 7 § 5 mom. finns examenskommissionerna i anslutning till Utbildningsstyrelsen. Utbildningsstyrelsen svarar för tillgängligheten och integriteten i fråga om uppgifterna i registret, för datainnehållets oföränderlighet samt för skyddande, bevarande och utplånande av uppgifter. Utbildningsstyrelsen svarar också för den tekniska anslutningen för införande, behandling och utlämnande av uppgifter. För den registeransvariges uppgifter i övrigt svarar varje examenskommission i fråga om de uppgifter som hänför sig till den kommissionen. I 18 a—b §

finns bestämmelser om källor för och datainnehållet i registret och om tiden för bevarandet av uppgifter. Enligt 18 d § får uppgifter lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning till den som har rätt att få uppgifterna. Innan en sådan teknisk anslutning öppnas ska den som lämnar ut uppgifterna försäkra sig om att uppgifterna kommer att skyddas på behörigt sätt.

Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009), nedan finansieringslagen, föreskrivs om statsandelar och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar, stiftelser och statliga affärsverk för driftskostnader för sådan verksamhet som regleras i bland annat gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

I lagen föreskrivs också om finansiering för sådan påbyggnadsundervisning som avses i 5 § i lagen om grundläggande utbildning, sådan förberedande undervisning som avses i 5 § i lagen om grundläggande utbildning, förskoleundervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 26 a § i lagen om grundläggande utbildning och som fyller fem år det år som förskoleundervisningen inleds, sådan grundläggande utbildning som avses i 46 § i lagen om grundläggande utbildning, de tilläggskostnader som föranleds av förskoleundervisning och grundläggande utbildning för elever med mycket svår utvecklingsstörning och andra som omfattas av sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom. och 26 a § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, tillägg för internatskola som ordnar sådan undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning, i fråga om de elever som erbjuds inkvartering och måltider, och skolhemsförhöjning för sådan privat anordnare av grundläggande utbildning som enligt tillståndet att ordna grundläggande utbildning har som särskild utbildningsuppgift att ordna skolhemsundervisning, tillägg som betalas för sådan flexibel grundläggande utbildning som avses i 5 § i lagen om grundläggande utbildning, inledande av verksamheten hos en privat anordnare av grundläggande utbildning som har fått ett sådant tillstånd att ordna utbildning som avses i 7 § i lagen om grundläggande utbildning, sådan morgon- och eftermiddagsverksamhet som avses i lagen om grundläggande utbildning, sådan undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning och som ordnas utomlands samt det första året av en tvåårig förskoleundervisning som omfattas av ett sådant tillstånd att ordna utbildning som avses i 7 § i lagen om grundläggande utbildning, i fråga om de elever som fyller fem år det år som förskoleundervisningen inleds. Finansieringslagens bestämmelser om finansiering av den grundläggande utbildningen har reviderats genom lagändringen 1486/2016, som trädde i kraft den 1 januari 2017.

Enligt 5 § bestäms finansieringen för driftskostnaderna enligt kalkylerade grunder. Finansieringen bestäms för gymnasier och grundläggande yrkesutbildning på basis av antalet studerande samt de per studerande bestämda priserna per enhet, för yrkesinriktad tilläggsutbildning på basis av det antal studerandeårsverken eller studerandearbetsdagar som fastställts för utbildningsanordnaren som grund för beräkning av statsfinansieringen samt det per studerandeårsverke eller studerandearbetsdag bestämda priset per enhet, för sådan läroavtalsutbildning som ordnas som yrkesinriktad tilläggsutbildning på basis av antalet studerande och det per studerande bestämda priset per enhet, för sådan påbyggnadsundervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning, förskoleundervisning för femåriga elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 26 a § i lagen om grundläggande utbildning, undervisning som ordnas utomlands, undervisning som grundar sig på förlängd läroplikt enligt 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, skolhemsundervisning, grundläggande utbildning som ordnas vid en internatskola, förskoleundervisning under det första året av en tvåårig förskoleundervisning som omfattas av ett sådant tillstånd att ordna utbildning som avses i 7 § i lagen om grundläggande utbildning.

gande utbildning, flexibel grundläggande utbildning och inledandet av verksamhet som privat utbildningsanordnare på basis av antalet elever och det per elev bestämda priset per enhet, för sådan grundläggande utbildning som avses i 46 § i lagen om grundläggande utbildning på basis av antalet kurser och det per kurs bestämda priset per enhet och för förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen på basis av antalet närvaromånader och det per närvaromånad bestämda priset per enhet.

Enligt 48 § 4 och 5 mom. kan en studerande eller en elev under samma tid räknas som en sådan prestation som utgör grund för finansiering inom endast en utbildning som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. De elever, studerande och andra prestationer som inte har anmälts till statsbidragsmyndigheten inom utsatt tid kan lämnas obeaktade vid beräkningen av grunden för finansieringen.

Enligt 58 § 1 mom. i finansieringslagen ska kommunen, samkommunen och en privat verksamhetsanordnare tillställa statsbidragsmyndigheten de uppgifter baserade på budgeten, ekonomiplanen, bokslutet och verksamhetsberättelsen samt de övriga uppgifter om kostnaderna och verksamhetens omfattning som behövs för fastställandet av finansiering enligt denna lag.

Yrkesutbildningsreformen

I den regeringsproposition som lämnades till riksdagen den 24 april 2017 (RP 39/2017 rd) föreslås det att hela lagstiftningen om yrkesutbildningen samt finansieringen av yrkesutbildningen ska reformeras. I propositionen föreslås det att det ska utfärdas en ny lag om yrkesutbildning, genom vilken lagen om grundläggande yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska upphävas. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ska revideras i fråga om finansieringen av yrkesutbildningen. Vidare ska en del av arbetskraftsutbildningen överföras på undervisnings- och kulturministeriets ansvar, vilket leder till att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) måste ändras. De lagändringar som föreslås i propositionen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

I och med reformen av yrkesutbildningen övergår man inom avläggandet av examina och bedömningen av kompetensen till ett enda sätt att avlägga examina, vilket innebär att man inom de yrkesinriktade grundexamina avstår från indelningen i avläggande av examen på basis av läroplan respektive som fristående examen. Systemet med examenskommissioner ska avskaffas och rätten att bevilja examina till alla delar överförs på de utbildningsanordnare som har fått tillstånd att ordna utbildning. Samtidigt ska också införandet av uppgifter i det register för fristående examina som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning frångås, eftersom uppgifterna om examensprestationer i och med det reformerade förfarandet för beviljande av examen framöver ska registreras i de register som respektive utbildningsanordnare för.

Finansieringen av yrkesutbildningen ska omformas till en enhetlig helhet. I det nya finansieringssystemet ska tyngdpunkten förskjutas mot betoning av prestationerna, varvid bland annat de avlagda examina och examensdelarna ska användas som grund vid beviljandet av finansiering. Vidare ska som grund för den kvantitativa regleringen och finansieringen införas det för alla utbildningsformer enhetliga begreppet studerandeår, som grundar sig på den studerandes närvaro eller den utbildningstid som överenskommits i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet och som ska ersätta de särskilda prestationer som för närvarande används som grund för den kvantitativa regleringen och finansieringen, såsom antalet studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen och studerandeårsverken inom den yrkesinriktade påbyggnadsutbildningen.

Lagen om studiestöd och lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

I lagen om studiestöd (65/1994) föreskrivs om studiestöd för heltidsstudier efter fullgjord läroplikt. Bestämmelser om studier som berättigar till studiestöd finns i 4 § i lagen om studiestöd. Studiestöd får beviljas för utbildning som står under offentlig tillsyn. En utbildning eller en läroanstalt anses stå under offentlig tillsyn, om den övervakas eller finansieras av undervisningsmyndigheterna eller myndigheter inom den egna branschen. Enligt 2 mom. beviljas studiestöd för högskolestudier studerande som

- 1) avlägger lägre eller högre högskoleexamen eller vetenskaplig, konstnärlig eller yrkesinriktad påbyggnadsexamen,
- 2) avlägger yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen eller i 10 § 3 mom. i yrkeshögskolelagen avsedd utbildning för invandrare,
- 3) fullgör ett särskilt yrkesutbildande fortbildningsprogram, eller
- 4) fullgör någon annan sådan studiehelhet som ger yrkesbehörighet eller tjänstebehörighet än en studiehelhet som avses i 1—3 punkten, om den studerande har avlagt högskoleexamen.

Enligt 4 § 3 mom. beviljas studiestöd för studier i andra läroanstalter studerande som

- 1) genomför yrkesutbildning enligt lagen om grundläggande yrkesutbildning,
- 2) genomför utbildning som förbereder för fristående examina eller annan yrkesinriktad tilläggsutbildning enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning,
- 3) genomför gymnasieutbildning enligt gymnasielagen eller utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning,
- 4) genomför annan än i 1—3 punkten nämnd utbildning i en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter enligt lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) eller i utbildningscentralen enligt lagen om Sameområdets utbildningscentral (252/2010), eller
- 5) genomför yrkesutbildning som motsvarar utbildning som avses i 1 eller 2 punkten och som övervakas av myndigheter inom något annat område än undervisningsmyndigheterna.

Enligt 6 § i lagen om studiestöd beviljas studiestöd dock inte bland annat den som deltar i läroavtalsutbildning som ordnas enligt lagen om grundläggande yrkesutbildning eller som deltar i arbetskraftsutbildning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Bestämmelser om den tid som berättigar till studiestöd finns i 7 § och om de studiemånader som berättigar till studiestöd i 7 c § i lagen om studiestöd.

Enligt 41 b § 1 punkten i lagen om studiestöd har Folkpensionsanstalten för verkställigheten av studiestödet utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att av utbildningsstyrelsen och högskolorna få identifierings- och individualiseringsuppgifter för dem som blivit valda vid urvalen av studerande samt av utbildningsstyrelsen motsvarande uppgifter för dem som tagit emot en studieplats samt uppgifter om läroanstalt och studielinje eller utbildningsprogram.

Enligt 41 b § 4 punkten har Folkpensionsanstalten för verkställigheten av studiestödet utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att av läroanstalterna få identifierings- och individualiseringsuppgifter för de studerande som gjort närvaroanmälan för terminen samt uppgifter om studiernas karaktär av huvudsyssla och om studieframgången. Med stöd av 43 § 2 mom. i lagen om studiestöd kan uppgifter enligt 41 b § lämnas ut till Folkpensionsanstalten med hjälp av teknisk anslutning.

I lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) föreskrivs om beviljande av stöd för kostnader som föranleds av den dagliga skolresan mellan bostaden och läroanstalten för studerande som bedriver gymnasiestudier eller yrkesinriktade studier. Detta stöd kallas stöd för skolresor.

Bestämmelser om utbildning som berättigar till stöd för skolresor finns i 2 § i lagen. Berättigad till stöd för skolresor är en studerande som är bosatt i Finland och som bedriver heltidsstudier i Finland

- 1) inom gymnasieutbildning enligt gymnasielagen eller inom utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning,
- 2) inom utbildning enligt 3 § i lagen om yrkesutbildning,
- 3) inom sådan självutbildning enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom fristående examen,
- 4) inom sådan utbildning enligt lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) som leder till yrkesexamen, eller
- 5) inom sådan utbildning enligt lagen om Brottspåföljdsområdets utbildningscentral (1316/2006) som leder till yrkesexamen.

Bestämmelser om vilka studier som betraktas som heltidsstudier finns i lagen om studiestöd.

Stöd för skolresor beviljas av Folkpensionsanstalten. Närmare bestämmelser om beviljande och utbetalning av stödet finns i 7 § i lagen.

Med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 14 § ska i fråga om ärenden som gäller stöd för skolresor iakttas vad som i lagen om studiestöd bestäms om bland annat Folkpensionsanstaltens rätt att få uppgifter.

Lagen om vuxenutbildningsstöd

Enligt 2 § i lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) beviljas på de villkor som bestäms i denna lag som förmån vuxenutbildningsstöd i ersättning för inkomstbortfall under studietiden. Därtill kan beviljas statsborgen för studielån enligt lagen om studiestöd.

Enligt 4 § svarar den i lagen om Utbildningsfonden (1306/2002) avsedda Utbildningsfonden för beviljandet och utbetalningen samt den övriga verkställigheten av vuxenutbildningsstödet. Fondens verksamhet övervakas av Finansinspektionen. Folkpensionsanstalten sköter uppgifterna i anslutning till statsborgen för studielån som beviljas dem som får vuxenutbildningsstöd.

Enligt 6 § kan vuxenutbildningsstöd beviljas den som studerar på heltid och som deltar i

- 1) sådan utbildning inom undervisningsministeriets ansvarsområde som avses i lagen om yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskolelagen eller universitetslagen och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller examen som avläggs vid universitet eller yrkeshögskolor, för avläggande av delar av de examina som avses ovan eller som är tilläggsutbildning eller fortbildning enligt nämnda lagar,
- 2) sådan utbildning enligt lagen om fritt bildningsarbete som höjer yrkesskickligheten och kompetensen,
- 3) yrkesinriktad utbildning inom något annat ministeriums ansvarsområde,

- 4) utbildning enligt lagen om grundläggande utbildning eller gymnasielagen, om avsaknaden av utbildningen utgör ett hinder för utvecklingen i yrket, eller
5) sådana studier utomlands som avses i 1—3 punkten.

En studerande är skyldig att lämna fonden och Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för beviljande av en förmån. Den studerande är också skyldig att utan dröjsmål meddela alla förändringar som påverkar förmånen. Utbildningsfonden har rätt att av bland annat läroanstalten avgiftsfritt få sådana uppgifter som behövs för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa ett uppdrag enligt denna lag.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Enligt 1 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) tryggas en arbetslös arbetssökandes grundläggande försörjning vid arbetslöshet genom arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd.

Enligt 1 kap. 4 § sköts verkställighetsuppgifterna enligt denna lag av Folkpensionsanstalten i fråga om arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen och av arbetslöshetskassorna enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) i fråga om den inkomstrelaterade dagpenningen. Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

I 2 kap. i lagen föreskrivs om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av förmåner. Enligt 10 § i kapitlet har en studerande på heltid inte rätt till arbetslöshetsförmåner. Som heltidsstudier betraktas

- 1) studier där målsättningen är att avlägga yrkeshögskoleexamen, högre yrkeshögskoleexamen eller lägre eller högre högskoleexamen vid universitet,
- 2) gymnasiestudier när deras omfattning enligt lärokursen är sammanlagt minst 75 kurser; gymnasiestudier som ordnas i internat betraktas dock alltid som heltidsstudier,
- 3) andra studier än de som avses i 1 och 2 punkten, vars omfattning enligt studieplanen i genomsnitt är minst fem studiepoäng, tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng per studiemånad, och
- 4) andra studier än de som avses i 1—3 punkten, vars omfattning enligt undervisningsprogrammet är i genomsnitt minst 25 veckotimmar.

I 11 § i kapitlet föreskrivs om upphörande med heltidsstudier.

Enligt 2 kap. 13 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska en ung person under 25 år, som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter (*ung person som saknar utbildning*), i föregående ansökningsförfarande som gäller de studier som börjar på höstterminen ha sökt till minst två studieplatser i fråga om vilka han eller hon uppfyller kriterierna för antagning som studerande. Studierna kan omfatta utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter, eller sådana gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 2 punkten i fråga om en person som endast slutfört grundskolans lärokurs. Skyldigheten att söka till en utbildning kan inte uppfyllas genom att söka till en arbetskraftsutbildning.

I 7 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om väntetiden för arbetsmarknadsstöd. Arbetsmarknadsstöd betalas efter en väntetid på 21 veckor. Väntetid tillämpas inte

bland annat om personen har genomgått en utbildning efter grundskolan eller gymnasiet som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter.

Enligt 13 kap. 1 § 1 mom. har Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna och besvärinstanser enligt denna lag trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av bland annat statliga och kommunala myndigheter, andra offentligt rättsliga samfund och läroanstalter avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som behandlas.

Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Bestämmelserna i kapitlet tillämpas enligt 6 kap. 3 § 1 mom. 1 och 3 punkten på studier som betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och om vilka det föreskrivs i lagen om grundläggande yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskolelagen eller universitetslagen och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller lägre eller högre högskoleexamen vid ett universitet eller en yrkeshögskola eller som syftar till att studeranden avlägger delar av nämnda examina, förvärvar tilläggsutbildning eller fortbildning enligt nämnda lagar eller deltar i öppen undervisning vid universitet och yrkeshögskola eller om vilka det föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning eller gymnasielagen, i det fall att avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling.

Enligt 6 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice följer arbets- och näringsbyrån hur den arbetssökande gör framsteg i studierna på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. Om arbetssökanden inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller underlåter att underrätta arbets- och näringsbyrån om studieframgången på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan, upphör rätten till arbetslöshetsförmån räknat från den tidpunkt från vilken arbetssökanden inte anses ha gjort tillräckliga framsteg i studierna eller den tidpunkt då arbetssökanden borde ha underrättat arbets- och näringsbyrån om studieframgången. Om den arbetssökande utan godtagbart skäl har uteblivit från utbildning enligt utbildnings- eller studieplanen så att det är uppenbart att arbetssökanden inte kan avlägga de planerade studierna eller om arbetssökanden annars på ett väsentligt sätt har försummat studierna, upphör rätten till arbetslöshetsförmånen vid den tidpunkt då frånvaron eller försummelsen börjat.

Enligt 6 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska utbildningsproducenten ge den studerande intyg om antagning till utbildningen, ferieperioder under utbildningen och framsteg i studierna. Utbildningsproducenten ska utan dröjsmål underrätta arbets- och näringsbyrån om avslutande av studierna och om de omständigheter som avses i 7 § 3 mom. För att producenterna ska kunna fullgöra denna skyldighet lämnar arbets- och näringsbyrån dem namnen och personbeteckningarna för de studerande vars studier stöds på det sätt som avses i detta kapitel.

Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

Enligt 1 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) ordnar och betalar Folkpensionsanstalten ersättning för rehabilitering samt tryggar rehabiliteringsklientens försörjning under rehabiliteringstiden enligt denna lag.

Den yrkesinriktade rehabilitering som avses i lagen kan omfatta bland annat grundutbildning, vidareutbildning och omskolning för ett yrke eller ett arbete som med tanke på de begränsningar sjukdomen, lytet eller kroppsskadan medför är lämpligt för den försäkrade samt allmänbildande utbildning och träning som är nödvändig för utbildningen i fråga.

Enligt 19 § kan en försäkrad beviljas rehabiliteringspenning för tiden för sådan läroavtalsutbildning enligt lagen om grundläggande yrkesutbildning eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning som ordnas såsom rehabilitering.

Sådan ersättning för uppehälle som avses i 31 § i lagen betalas inte för deltagande i yrkesutbildning, läroavtalsutbildning eller annan motsvarande långvarig rehabilitering.

Enligt 59 § 1 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att av bland annat läroanstalter få de upplysningar som är nödvändiga för avgörandet av en förmån.

Lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

I lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) bestäms om en förmån som växer för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier. Förmånen betalas när annan pension än deltidspension beviljas med stöd av de lagar och pensionsstadgor som anges i 1 § i lagen. Enligt 3 § har på grundval av studier personer som avlagt en yrkesinriktad grundexamen, yrkeshögskoleexamen eller högre eller lägre högskoleexamen rätt till förmånen för högst fem år.

Enligt 6 § ska läroanstalterna underrätta Folkpensionsanstalten om avlagda examina enligt 3 § på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Enligt 4 § i statsrådets förordning om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (1146/2004) är läroanstalten skyldig att lämna Folkpensionsanstalten uppgifter om de personer som har avlagt en i 3 § avsedd examen. Vidare ska läroanstalten uppge av vilken nivå examen är samt datum för när utbildningen påbörjats och avslutats.

Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården

Enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) avses med yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården den som med stöd av denna lag har erhållit rätt att utöva yrke (legitimerad yrkesutbildad person) eller tillstånd att utöva yrke (yrkesutbildad person som beviljats tillstånd) samt den som med stöd av denna lag har rätt att använda i förordning av statsrådet avsedd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården (yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning).

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i syfte att sköta tillsynsuppgifterna enligt lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (669/2008). Enligt 24 a § 2 mom. 1 punkten i lagen förs i registret in bland annat uppgift om den utbildning som rätten eller tillståndet att utöva yrke eller använda den skyddade yrkesbeteckningen grundar sig på.

Enligt 40 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverket rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av bland annat statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter samt andra offentlighetsrättsliga samfund avgiftsfritt få de upplysningar och utredningar som behövs för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Enligt 40 a § ska universitet med undervisning i medicin, odontologi och farmaci lämna Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården namn och personbeteckning och uppgift om när studierna har inletts och om genomförda studier i fråga om sådana medicine, odontologie och farmacie studerande som har genomfört de studier som det föreskrivs om i denna lag och i förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av den. För medicine studerande ska det uppges separat om de har genomfört studierna för de första fyra studieåren och separat om de har genomfört studierna för fem första studieåren. Universitet med undervisning i medicin ska lämna Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården namn och personbeteckning i fråga om sådana läkare som har genomgått särskild allmänläkarutbildning som det föreskrivs om i denna lag och i förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av den.

Enligt 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) är yrkesutbildade personer inom socialvården de som med stöd av denna lag har fått rätt att utöva yrke (*legitimerad yrkesutbildad person*) och de som med stöd av denna lag har rätt att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom socialvården (*yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning*).

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska föra centralregistret över yrkesutbildade personer inom socialvården i syfte att sköta tillsynsuppgifterna enligt lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Enligt 16 § 2 mom. 1 och 2 punkten förs i registret in bland annat uppgifter om den utbildning som rätten att utöva yrke eller använda en skyddad yrkesbeteckning grundar sig på och uppgift om högre yrkeshögskoleexamen, yrkesinriktad licentiatexamen och specialiseringsutbildningar för högskoleutbildade som en yrkesutbildad person inom socialvården avlagt eller genomgått inom det sociala området.

Enligt 27 § har Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverket rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna bland annat av statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter samt andra offentlighetsrättsliga sammanslutningar på begäran avgiftsfritt få de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för att utföra uppgifter enligt denna lag.

Lagen om utlänningsregistret

Enligt 2 § 2 mom. i lagen om utlänningsregistret (1270/1997) förs och används utlänningsregistret som underlag för behandling av, beslut om och övervakning av utlänningars inresa och utresa samt vistelse och arbete i Finland, för tryggnad av statens säkerhet och för genomförande av sådana säkerhetsutredningar som avses i säkerhetsutredningslagen (726/2014).

Enligt 3 § bär Migrationsverket som registeransvarig det huvudsakliga ansvaret för delregistret för ansökningsärenden, delregistret för främlingspass och resedokument för flykting, delregistret för övervakning av inresor och utresor, delregistret för examina samt delregistret för medborgarskapsärenden. Dessa delregister ingår i utlänningsregistret och de förs av Migrationsverket. Utrikesministeriet bär som registeransvarig det huvudsakliga ansvaret för delregistret för visumärenden och delregistret för inresevillkor. Dessa register ingår i utlänningsregistret och förs separat av utrikesministeriet. Utlänningsregistret förs och används också av

polisen, gränsbevakningsväsendet, Tullen, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, fängvårdsmyndigheterna, diskrimineringsombudsmannen samt högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna.

Enligt 7 § 1 mom. får i utlänningsregistret i den mån det är behövligt som identifieringsuppgifter om en person som avses i 5 eller 6 § införas bland annat uppgift om utbildning.

Enligt 8 § 1 mom. har den registeransvarige utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att för utlänningsregistret för utförande av de uppgifter som föreskrivs för den i lag få bland annat av läroanstalterna uppgifter om innehavare av studieplats och deras studieprestationer.

Statistiklagen

I statistiklagen (280/2004) föreskrivs om de förfaringssätt och principer för insamling av uppgifter samt planering och framställning av statistik som ska tillämpas när statliga myndigheter framställer statistik. På insamling, utlämnande, skydd och övrig bearbetning av uppgifter vid statistikframställning tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) och personuppgiftslagen (523/1999), om inte något annat föreskrivs i statistiklagen eller i någon annan lag. Statistikcentralen är allmän myndighet inom statens statistikväsen.

Enligt 15 § i statistiklagen är organisationer som ordnar utbildning enligt lag eller beslut som meddelats med stöd av lag trots sekretessbestämmelserna skyldiga att i fråga om varje elev lämna Statistikcentralen för statistikframställningen nödvändiga personuppgifter om eleverna, de examina de avlagt och den undervisning de fått. Känsliga personuppgifter får samlas in hos uppgiftslämnarna bara när en känslig uppgift direkt har påverkat erhållandet av utbildning eller den form i vilken den ges eller när den känsliga uppgiften indirekt framgår av uppgifter som gäller erhållandet av utbildning.

Personuppgiftslagen

Bestämmelser om behandlingen av personuppgifter finns i personuppgiftslagen. Enligt 2 § 1 mom. i personuppgiftslagen ska vid behandling av personuppgifter iaktas vad som bestäms i personuppgiftslagen, om inte annat bestäms någon annanstans i lag.

Syftet med personuppgiftslagen är att genomföra de grundläggande fri- och rättigheter som tryggar skydd för privatlivet samt övriga grundläggande fri- och rättigheter som tryggar skyddet för den personliga integriteten vid behandling av personuppgifter samt att främja utvecklandet och iakttagandet av god informationshantering.

I 3 § i personuppgiftslagen föreskrivs om de centrala definitionerna i anslutning till personuppgifter och behandlingen av sådana. Enligt detta avses med personuppgifter alla slags anteckningar som beskriver en fysisk person eller hans egenskaper eller levnadsförhållanden som kan hänföras till honom själv eller till hans familj eller någon som lever i gemensamt hushåll med honom. Med behandling av personuppgifter avses insamling, registrering, organisering, användning, översändande, utlämnande, lagring, ändring, samkörning, blockering, utplåning och förstöring av personuppgifter samt andra åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifterna.

Med personregister avses enligt 3 § 3 punkten i personuppgiftslagen en datamängd som innehåller personuppgifter och som består av anteckningar som hör samman på grund av sitt an-

vändningsändamål, och som helt eller delvis behandlas med automatisk databehandling eller har ordnats som ett kartotek, en förteckning eller på ett annat motsvarande sätt så att information om en bestämd person kan erhållas med lätthet och utan oskäligen kostnader. Med registeransvarig avses en eller flera personer, sammanslutningar, inrättningar eller stiftelser för vilkas bruk ett personregister inrättas och vilka har rätt att förfoga över registret eller vilka enligt lag ålagts skyldighet att föra register. Med registrerad avses den som en personuppgift gäller.

I personuppgiftslagen föreskrivs om allmänna principer för behandlingen av personuppgifter. Dessa omfattar bland annat aktsamhetsplikt vid behandlingen av personuppgifter (5 §), principen om planering av behandlingen av personuppgifter (6 §) och principen om ändamålsbundenhet (7 §). Enligt principen om planering av behandlingen ska behandlingen av personuppgifter vara sakligt motiverad med hänsyn till den registeransvariges verksamhet. De ändamål för vilka personuppgifter behandlas samt varifrån personuppgifter i regel samlas in och vart personuppgifter i regel lämnas ut, ska anges innan personuppgifter börjar insamlas eller ordnas som ett personregister. Ändamålet med behandlingen ska preciseras så att av det framgår för vilka av den registeransvariges funktioner personuppgifter behandlas. Enligt principen om ändamålsbundenhet får personuppgifter användas eller i övrigt behandlas endast på ett sätt som inte strider mot de ändamål med behandlingen som avses i 6 §.

I 8 § finns bestämmelser om allmänna förutsättningar för behandling. Personuppgifter får behandlas endast på en grund enligt 1 mom. i paragrafen, exempelvis om det bestämts om behandlingen i lag eller om behandlingen föranleds av en uppgift eller förpliktelse som anvisas den registeransvarige i lag eller som påförts honom med stöd av lag. Om rätten att få uppgifter ur myndigheternas personregister och om annat utlämnande av personuppgifter ur dessa personregister gäller vad som föreskrivs om offentlighet för myndighetshandlingar.

Enligt 9 § ska de personuppgifter som behandlas vara behövliga med hänsyn till det angivna ändamålet med behandlingen av personuppgifter (*relevanskrav*). Den registeransvarige ska se till att oriktiga, ofullständiga eller föråldrade personuppgifter inte behandlas (*felfrihetskrav*).

Enligt 11 § är behandling av känsliga personuppgifter i princip förbjuden. Med känsliga uppgifter avses personuppgifter som beskriver eller vilkas syfte är att beskriva 1) ras eller etniskt ursprung, 2) någons samhälleliga eller politiska uppfattning eller religiösa övertygelse eller medlemskap i ett fackförbund, 3) en brottslig gärning eller ett straff eller någon annan påföljd för ett brott, 4) någons hälsotillstånd, sjukdom eller handikapp eller vårdåtgärder eller därmed jämförbara åtgärder som gäller honom, 5) någons sexuella inriktning eller beteende, eller 6) någons behov av socialvård eller de socialvårdstjänster, stödåtgärder och andra förmåner inom socialvården som någon erhållit. Bestämmelser om undantag från förbudet mot behandling av känsliga uppgifter finns i 12 § i lagen.

Bestämmelser om förutsättningarna för behandling av personbeteckning finns i 13 §. En personbeteckning får behandlas med den registrerades entydiga samtycke eller när behandlingen regleras i lag. Dessutom får en personbeteckning behandlas, om det är nödvändigt att entydigt individualisera den registrerade bland annat för att utföra en i lag angiven uppgift eller för att uppfylla den registrerades eller den registeransvariges rättigheter och skyldigheter.

Separata bestämmelser om behandling av personuppgifter för särskilda ändamål, såsom forskning och statistik, finns i 4 kap. i personregisterlagen.

En registrerad ska informeras om behandlingen av uppgifter om den registrerade i enlighet med 24–25 § i personuppgiftslagen, och vederbörande har rätt till insyn i fråga om de egna

uppgifterna (26—28 §). Den registrerade har rätt att förbjuda den registeransvarige att behandla uppgifter som gäller honom själv för direktreklam, distansförsäljning och annan direktmarknadsföring (30 §). Enligt 32 § ska den registeransvarige trygga informationssäkerheten, och i 33 § föreskrivs om tystnadsplikt för den som behandlar uppgifterna i fråga. Ett personregister som inte längre behövs för den registeransvariges verksamhet ska enligt 34 § förstöras, om det inte särskilt bestäms att de registrerade uppgifterna ska bevaras eller om registret inte ska överföras till ett arkiv på det sätt som avses i 35 §.

Arkivlagen

Arkivlagen (831/1994) gäller enligt 1 § 1 mom. 1 punkten statliga ämbetsverk, inrättningar, domstolar och andra lagskipningsorgan samt andra statliga myndigheter och enligt 2 punkten kommunala myndigheter och organ i egenskap av arkivbildare. Enligt 1 mom. 6 punkten i paragrafen gäller lagen också andra samfund, organ och personer i egenskap av arkivbildare när de utför ett offentligt uppdrag enligt lagar och förordningar eller bestämmelser som meddelats med stöd av dem, till den del det som en följd av uppdraget uppkommer handlingar som avses i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Enligt 6 § i arkivlagen omfattar ett arkiv de handlingar som inkommit till arkivbildaren på grund av dess uppgifter eller som tillkommit genom dess verksamhet. Med handling avses i arkivlagen en framställning i skrift eller bild eller en på elektronisk väg eller på annat sätt åstadkommen framställning som kan läsas, avlyssnas eller annars uppfattas med tekniska hjälpmedel.

Enligt 7 § har arkivfunktionen till uppgift att säkerställa att handlingar hålls tillgängliga och bevaras, att sköta den informationstjänst som hänför sig till dem, att bestämma handlingars förvaringsvärde och att gallra ut onödigt material. Arkivfunktionen ska skötas så att den stöder arkivbildaren i dess uppgifter samt tillgodoser enskilda personers och sammanslutningars rätt att få uppgifter ur offentliga handlingar och att enskilda personers och sammanslutningars rättsskydd samt datasekretess har beaktats på behörigt sätt och att tillgången på handlingar som ansluter sig till enskilda personers och sammanslutningars rättsskydd säkerställs och att handlingarna betjänar forskningen som informationskällor. Arkivfunktionens krav ska beaktas i arkivbildarens informations- och dokumentförvaltning.

Enligt 8 § i arkivlagen ska arkivbildaren bestämma hur planeringen av, ansvaret för och den praktiska skötseln av arkivfunktionen ordnas. Arkivbildaren ska bestämma förvaringstiderna och förvaringssätten för handlingar som inkommer och uppstår till följd av skötseln av uppgifterna och ha en arkivbildningsplan över dem. När förvaringstiderna för handlingarna bestäms ska beaktas vad som särskilt stadgas och bestäms om dem. Arkivverket bestämmer vilka handlingar och uppgifter i handlingar som ska förvaras varaktigt.

Enligt 11 § i arkivlagen ska framställningen av handlingar och lagringen av information som ska förvaras varaktigt ske med användning av material och metoder för långtidsförvaring så som arkivverket särskilt bestämmer. Med stöd av 8 § i arkivlagen har arkivverket meddelat en föreskrift om sådana kommunala handlingar inom undervisningsväsendet som ska förvaras varaktigt (riksarkivets föreskrift KA 321/43/03, Pysyvästi säilytettävät kunnalliset opetustoi-
men asiakirjat).

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

Myndighetshandlingar är offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i någon annan lag. I lagen bestäms om rätten att ta del av myndigheternas offentliga handlingar samt om tystnadsplikt för den som är verksam vid en myndighet, om handlingssekretess samt andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar av rätten att ta del av en handling och om myndigheternas skyldigheter för att lagens syfte ska nås.

Enligt 9 § 1 mom. i lagen har var och en rätt att ta del av en offentlig myndighetshandling. Uppgifter om en sekretessbelagd myndighetshandling eller om dess innehåll får lämnas ut endast om så särskilt bestäms i offentlighetslagen (10 §).

Enligt 13 § 2 mom. i offentlighetslagen ska när begäran avser en sekretessbelagd handling, en uppgift ur ett personregister som förs av en myndighet eller någon annan handling ur vilken en uppgift kan lämnas ut endast under vissa förutsättningar, om inte något annat särskilt bestäms, den som begär att få ta del av en handling meddela för vilket ändamål uppgifterna ska användas, lämna upplysningar om övriga omständigheter som myndigheten behöver för att kunna utreda förutsättningarna för utlämnande av uppgifter samt vid behov meddela hur uppgifterna kommer att skyddas.

Enligt 16 § 3 mom. får, om inte något annat särskilt bestäms i lag, personuppgifter ur en myndighets personregister lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. För direktmarknadsföring och för opinions- eller marknadsundersökningar får personuppgifter dock lämnas ut endast om det särskilt föreskrivs eller om den registrerade har samtyckt till detta.

Med stöd av 29 § 3 mom. kan en myndighet för en annan myndighet öppna en teknisk anslutning till sådana uppgifter i sitt personregister som den andra myndigheten enligt en i lag särskilt bestämd skyldighet ska beakta när den fattar beslut. Om personuppgifterna är sekretessbelagda, får uppgifter sökas med hjälp av en teknisk anslutning endast i fråga om sådana personer som har samtyckt till detta, om inte något annat uttryckligen föreskrivs särskilt om utlämnande av en sekretessbelagd uppgift.

1.2 Behandlingen av uppgifter om elever, studerande och examina i praktiken

Det finns cirka 400 anordnare av undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning, varav cirka 60 är privata. De statliga läroanstalterna är tre och universitetens övningsskolor åtta. År 2014 fick cirka 550 000 elever förskoleundervisning och grundläggande utbildning enligt lagen om grundläggande utbildning.

Anordnarna av gymnasieutbildning enligt gymnasielagen var cirka 280, varav cirka 40 var privata utbildningsanordnare. Två av gymnasieutbildningsanordnarna var statliga läroanstalter. Dessutom ger universitetens övningsskolor gymnasieutbildning. År 2014 fick cirka 120 000 studerande utbildning enligt gymnasielagen.

Anordnarna av grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning var sammanlagt 165, varav 120 var privata. Det finns en statlig läroanstalt. Av anordnarna är 44 kommuner eller samkommuner. År 2015 fick sammanlagt cirka 262 000 studerande yrkesutbildning.

Annan utbildning än sådan som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde omfattar utbildning som ges inom inrikesministeriets förvaltningsområde vid Polisyrkeshögskolan enligt lagen om Polisyrkeshögskolan (1164/2013), enligt lagen om Räddningsinstitutet samt vid gräns- och sjöbevakningsskolan enligt lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005). Inom justitieministeriets förvaltningsområde ges yrkesutbildning enligt lagen om Brottpåföljdsområdets utbildningscentral. Inom försvarsministeriets förvaltningsområde ges undervisning enligt lagen om Försvarshögskolan (1121/2008).

En stor del av befolkningen genomgår studier på minst två utbildningsstadier. Ofta inleder beaktansvärt många nya personer undervisning eller utbildning samtidigt. För att man ska kunna gå vidare från ett utbildningsstadium till nästa krävs vanligen att studierna i det lägre stadiet slutförts eller att övriga antagningskriterier uppfylls. Ansökan till undervisning och utbildning samt antagningen av elever och studerande förutsätter att en betydande mängd data behandlas och att uppgifter lämnas ut från en utbildningsanordnare till en annan och till andra myndigheter för verkställigheten av studieförmåner eller andra myndighetsuppgifter. Den som söker till undervisning eller utbildning ska visa och utbildningsanordnaren klarlägga att villkoren för antagning till utbildningen eller undervisningen uppfylls. I praktiken ska den sökande visa upp ett examensbevis över att den tidigare undervisningen eller utbildningen slutförts eller något annat av utbildningsanordnaren utfärdat intyg över de studier eller den utbildning som genomgått. Dessutom behövs bevis eller intyg över tidigare genomgångna studier vid erkännandet av tidigare förvärvat kunnande på olika utbildningsstadier, i synnerhet inom vuxenutbildningen.

Utbildningsstyrelsen för ett antagningsregister över antagningen till gymnasieutbildning, yrkesutbildning på andra stadiet och annan utbildning efter den grundläggande utbildningen samt över antagningen till högskolor. Uppgifter ur antagningsregistret lämnas ut elektroniskt till olika myndigheter. Ur antagningsregistret lämnas exempelvis till Folkpensionsanstalten för klarläggning av rätten till studiestöd ut uppgifter om alla studerande som tagit emot en studieplats. Läsåret 2014—2015 fattade Folkpensionsanstalten sammanlagt drygt 400 000 studiestödsbeslut (FPA-statistik, Studieförmåner 2014/15, Folkpensionsanstalten, statistikgruppen). Läsåret 2014—2015 fick cirka 25 600 studerande inom gymnasieutbildningen och cirka 90 700 studerande inom yrkesutbildningen studiestöd.

För ordnande av studentexamen, för bevarande av uppgifter om avlagda studentexamina och om prov som hör till examina samt för uppföljning av hur studentexamen fungerar finns studentexamensregistret, som förs av studentexamensnämnden.

För ett centraliserat bevarande och vidareutnyttjande av högskolornas uppgifter om studierätt, anmälningar, examina och studieprestationer finns ett riksomfattande datalager, i vilket data-innehållet i högskolornas register över uppgifter om studerande samlas in och via vilket uppgifterna datasäkert genom en teknisk anslutning görs åtkomligt för antagningsregistret och högskolornas gemensamma antagningstjänster samt för myndigheter och andra högskolor.

Anordnarna av undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning på det andra stadiet förfogar över olika lösningar för att administrera, bevara och lämna ut uppgifter om prestationer och studierätt. Med hänsyn till den stora volymen personuppgifter som behandlas inom undervisningsväsendet och ett flexiblere förvaltningsförfarande är avsikten att få in uppgifterna om elever, studerande, examina och ansökan elektroniskt, och utbildningsanordnarna behandlar uppgifterna i huvudsak elektroniskt. Vanligtvis administreras uppgifterna med hjälp av ett elevadministrationsprogram eller ett därmed jämförbart program, och uppgifterna förs in i ett lokalt elevregister. Utifrån arkivverkets föreskrif-

ter ska uppgifter om studier och examensprestationer samt betyg i allmänhet bevaras permanent. För administration av person- och prestationsuppgifterna om elever och studerande använder utbildningsanordnarna inom såväl den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen som yrkesutbildningen på andra stadiet i huvudsak ett studieadministrationssystem som tillhandahålls av ett företag i dominerande ställning.

Utbildningsanordnarna, högskolorna och studentexamensnämnden samt examenskommissionerna enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är skyldiga att lämna in uppgifter om elever, studerande, studier och examina bland annat till undervisnings- och kulturministeriet för fastställandet av finansieringen i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, för utvärdering av utbildningen och för allmänt genomförande av uppföljningen, till Folkpensionsanstalten och Arbetskraftsmyndigheterna för verkställandet av förmåner såsom studiestöd, arbetslöshetsförmåner och pensioner samt till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för utförande av de i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården angivna uppgifterna när rätt att utöva ett yrke beviljas och rätten övervakas. I praktiken lämnas uppgifterna in på pappersblanketter eller genom elektronisk dataöverföring, varvid en tjänsteman exempelvis skapar en överföringsfil i studieadministrationssystemet, loggar in i myndighetens system och med hjälp av en anslutning överför filen till myndighetens system.

1.3 EU-lagstiftningen

EU:s allmänna dataskyddsförordning (Europaparlamentets och rådets förordning 2016/679) trädde i kraft den 24 maj 2016 och ska tillämpas från och med den 25 maj 2018.

Den allmänna dataskyddsförordningen ska tillämpas inom både den offentliga och den privata sektorn. Förordningen ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv (95/46/EG) från 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter samt de bestämmelserna i personuppgiftslagen som gavs för det nationella genomförandet av direktivet till den del behandlingen av personuppgifter hör till förordningens tillämpningsområde.

Enligt artikel 6 i förordningen är behandlingen av personuppgifter laglig endast om och i den mån som åtminstone ett av följande villkor är uppfyllt:

- a) Den registrerade har lämnat sitt samtycke till att dennes personuppgifter behandlas för ett eller flera specifika ändamål.
- b) Behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal i vilket den registrerade är part eller för att vidta åtgärder på begäran av den registrerade innan ett sådant avtal ingås.
- c) Behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige.
- d) Behandlingen är nödvändig för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade eller för en annan fysisk person.
- e) Behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.
- f) Behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen, om inte den registrerades intressen eller grundläggande rät-

tigheter och friheter väger tyngre och kräver skydd av personuppgifter, särskilt när den registrerade är ett barn.

Enligt artikel 9.1 ska behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning vara förbjuden. Ovan nämnda artikel 9.1 ska inte tillämpas om någon av behandlingsgrunderna enligt artikel 9.2 tillämpas, exempelvis om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträlvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

I den allmänna dataskyddsförordningen anges rättigheterna för en person vars personuppgifter behandlas. I förordningen fastställs de registeransvarigas skyldigheter och de allmänna skyldigheterna för dem som behandlar personuppgifter på deras vägnar. Dessa inbegriper skyldigheten att vidta lämpliga skyddsåtgärder i enlighet med hur stor risk som databehandlingen medför (riskbaserat förhållningssätt).

De registeransvariga är skyldiga att i vissa fall också anmäla om att skyddet av personuppgifter har kränkts. Alla offentliga myndigheter och företag som utför vissa riskfyllda databehandlingsåtgärder måste också utse ett dataskyddsombud. I förslaget till förordning bekräftas medlemsstaternas nuvarande skyldighet att utse en oberoende nationell tillsynsmyndighet. Genom detta är avsikten dessutom att lansera mekanismer för en mer samstämmig tillämpning av dataskyddslagstiftningen i hela EU.

I den allmänna dataskyddsförordningen erkänns den registrerades rätt att lämna in klagomål till tillsynsmyndigheten och att använda rättsmedel och få ersättning. En person har rätt att få ett beslut av dataskyddsmyndigheten prövat hos en nationell domstol, oberoende av i vilken medlemsstat den personuppgiftsansvarige är etablerad.

I förordningen föreskrivs om sanktioner mot personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden som bryter mot dataskyddsreglerna. En personuppgiftsansvarig kan föreläggas böter på högst 20 miljoner euro eller 4 procent av sin totala årliga omsättning. Administrativa sanktioner fastställs av de nationella dataskyddsmyndigheterna.

Den allmänna dataskyddsförordningen är direkt tillämplig lagstiftning, men lämnar medlemsstaterna nationellt utrymme av direktivliknande karaktär. Inom ramen för förordningen är det möjligt att utfärda nationell lagstiftning som preciserar bestämmelserna i förordningen. Det nationella utrymmet grundar sig på artikel 6.1 c och e samt på artikel 6.3. I förordningen finns också andra artikelspecifika preciseringar av det nationella utrymmet. Genom nationell lagstiftning är det också i viss mån möjligt att avvika från skyldigheterna i förordningen.

Justitieministeriet tillsatte den 17 februari 2015 en arbetsgrupp (JM 1/41/2016) för att utreda behovet av nationella lagstiftningsåtgärder till följd av Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning, för att bereda sådana ändringar i den allmänna nationella lagstiftningen om behandlingen av personuppgifter som dataskyddsförordningen förutsätter och för att samordna det lagberedningsarbete som är nödvändigt för att se över speciallagstiftningen i fråga. Enligt beslutet om tillsättande ska arbetsgruppens betänkande med förslag till lagstiftningsändringar vara klart senast den 31 maj 2017.

1.4 Bedömning av nuläget

För närvarande går det inte att få uppgifter om studierätt, närvaro eller studie- och examensprestationer inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen på det andra stadiet elektroniskt i samlad och enhetlig form på ett ställe. Uppgifterna om studie- och examensprestationer och andra uppgifter om studier bevaras och administreras i utbildningsanordnarnas, studentexamensnämndens och examenskommissionernas lokala informationsresurser; dessa aktörer är också skyldiga att arkivera de handlingar som uppkommer i verksamheten enligt vad som föreskrivs i arkivlagen eller andra lagar eller bestäms med stöd av lag. Registerförarna ansvarar för utlämnandet av uppgifter till medborgarnas och myndigheternas förfogande.

Myndigheterna har för närvarande också flera parallella datainsamlingar genom vilka prestationsuppgifter samlas in från utbildningsanordnarna och högskolorna. Samma information samlas in och förs in i olika form i flera olika system. För att kunna överföras måste informationen bearbetas, och dataöverföringen medför administrativt arbete. Informationen är inte nödvändigtvis aktuell och jämförbar, eller så kan kvaliteten på informationen variera enligt det ändamål för vilket informationen tas fram.

Det finns ingen sådan centraliserad informationsresurs för införande och utlämnande av uppgifter om elever inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen eller om studerande inom gymnasieutbildning eller yrkesutbildning på andra stadiet ur vilken utbildningsanordnarna till de myndigheter som behöver uppgifterna kan lämna ut uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning. Därför samlas dessa uppgifter ofta in genom separata datainsamlingar och till flera informationsresurser.

Utbildningsanordnarna, högskolorna, studentexamensnämnden och de examenskommissioner som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning förfogar redan nu i stor utsträckning över elektroniska personregister vilka bygger på olika datatekniska lösningar från vilka det vanligen går att öppna också en teknisk anslutning till dem som behöver informationen. Lagstiftningen tillåter att uppgifter enhetligt lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning, men i praktiken har den tekniska anslutningen från olika register genomförts på olika sätt. Överföringen sköts oftast genom olika tekniska format och tekniker i form av tjänstemannaassisterad satsöverföring. Separata och överlappande överföringar medför onödigt arbete och kostnader för utbildningsanordnarna. Kvaliteten på uppgifterna kan variera bland annat därför att utbildningsanordnarna saknar en enhetlig informationsarkitektur och enhetliga processer, dataöverföringen inte har automatiserats och de uppgifter som en myndighet begär inte ens nödvändigtvis framställs under processen.

En medborgare som uträttat ett ärende hos en myndighet måste exempelvis vid ansökan om förmåner lämna in behövliga utredningar om studie- eller examensprestationer och uppgifter om studienärvaro i form av papperskopior av handlingarna till myndigheten. Uppgifter om studieprestationer och studier finns inte nödvändigtvis till förfogande i digitalt format, vilket kan försvåra den för övrigt elektroniska processen för att göra upp och behandla en ansökan. För den handläggande myndigheten uppkommer också betydande direkta och indirekta kostnader för behandlingen av utredningar i pappersformat. Att uppgifterna är ojämförbara orsakar dessutom administrativt arbete, och i vissa fall är tolkningen av uppgifterna oklar, eftersom prestationsuppgifterna har fastställts på olika sätt. Examens- och studieprestationsuppgifter som är ojämförbara och har dokumenterats utifrån olika principer kan komplicera identifieringen och erkännandet av tidigare förvärvat kunnande och på så sätt göra det svårare att ta fram individuella studiegångar för de studerande. Individerna behandlas inte heller alltid lik-

värdigt vid erkännandet av tidigare förvärvat kunnande, eftersom processen kan vara förknippad med oklarheter på grund av uppgifternas art. Medborgarna kan inte heller själva samlat kontrollera uppgifterna om sina egna studie- eller examensprestationer på ett ställe eller centraliserat vidareutnyttja dessa exempelvis vid sökande av arbete.

I praktiken lämnar högskolorna ut en del av de uppgifter som myndigheterna behöver via högskolornas riksomfattande datalager. Sedan 2014 har datainsamlingarna och förmedlingen av data till myndigheter och också till andra högskolor för högskolornas del utvecklats genom utnyttjande av högskolornas riksomfattande datalager, och dataöverföringarna har förenhetligats betydligt. Förutom registeruppgifterna om studerande vidareutvecklas datalagret även med tanke på datainsamlingar för forskningspublikationer.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Till spetsprojekten för statsminister Juha Sipiläs regering hör bland annat digitalisering av tjänsterna inom den offentliga förvaltningen. Enligt regeringsprogrammet ska regeringens interna processer digitaliseras och den offentliga förvaltningen förbinda sig att endast en gång be om samma information av medborgarna och företagen. Enligt regeringsprogrammet ska dessutom medborgarnas rätt att övervaka och besluta om användningen av information som gäller dem själva stärkas, samtidigt som en smidig överföring av information mellan myndigheterna ska säkerställas.

I samstämmighet med regeringsprogrammet har propositionen som målsättning att uttömmande ställa uppgifter om studierätt, närvaro, studieprestationer och examina inom den utbildning som står under offentlig tillsyn till medborgarnas och myndigheternas förfogande i en enhetligt behandlingsbar elektronisk form, varvid medborgarna och de myndigheter som har rätt till informationen med beaktande av dataskyddet kontrollerat, tillförlitligt, tryggt, enhetligt och i realtid ska få tillgång till uppgifterna inom alla de processer där uppgifterna utnyttjas.

Målsättningen är att utveckla en tjänst genom vilken de berörda personerna heltäckande och centraliserat kan kontrollera och för vidareutnyttjande få uppgifter om studierätt, närvaro samt studie- och examensprestationer och genom vilken uppgifter samlats, tillförlitligt och kostnads-effektivt kan lämnas ut till de myndigheter som behöver uppgifterna i sin verksamhet. Tjänstens syfte är att för sin del främja livslångt lärande och längre yrkesverksamhet genom att stöda medborgarna vid ansökan till utbildning, slutförandet av studier och genomförandet av studiegångar som lämpar sig för de studerandes behov samt vid placeringen på arbetsmarknaden och sökande av arbete. Dessutom har tjänsten som mål att underlätta och förtydliga sökandet av studieförmåner. Målet är dessutom att förbättra likabehandlingen av medborgarna i frågor som gäller förvärvandet och påvisandet av kunnande genom att öka transparensen, tillförlitligheten och jämförbarheten hos uppgifterna om studieprestationer och examina.

Målsättningen är ytterligare att stöda och effektivisera myndigheternas verksamhet samt att höja kvaliteten på de tjänster som medborgarna tillhandahålls genom att förbättra tillgången på och tillgängligheten till uppgifter, öka uppgifternas och datasystemens interoperabilitet och minska behovet av separata och överlappande dataöverföringar i anslutning till verifierat kunnande och på så sätt minska kostnaderna för utveckling och underhåll av datasystemen jämfört med enskilda dataöverföringssystem. För att minska arbetsbördan till följd av separata datainsamlingar och underlätta medborgarnas möjligheter att uträtta sina ärenden ska uppgifterna

om studierätt, närvaro samt studie- och examensprestationer i så stor omfattning som möjligt finnas tillgängliga i elektronisk form enhetligt och tryggt i realtid.

Genom tjänsten stöds också verkställigheten av yrkesutbildningsreformen. Tjänsten stöder en kompetensorienterad och kundinriktad verksamhet, i synnerhet en effektivisering av erkännandet av tidigare förvärvat kunnande, personliga tillämpningar, framtagningen av individuella studiegångar och flexibilitet när det gäller att söka sig till att förvärva behövligt kunnande. Dessutom skapar tjänsten en grund för insamlingen av de uppgifter som den nya finansieringsmodellen inom yrkesutbildningen förutsätter och för beräkningen av finansieringen. Merparten av de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen ska finnas tillgängliga via den nya tjänsten, varvid administrationen och det tekniska arbetet i anslutning till datainsamlingarna för finansieringen kan minskas.

2.2 Alternativ

Utbildningsanordnarna och andra aktörer inom undervisningsväsendet har redan nu olika elektroniska lösningar för behandling och bevarande av uppgifter om studie- och examensprestationer samt andra studieuppgifter. För högskolornas del finns högskolornas datalager, där datainnehållet i registren över uppgifter om högskolestuderandena bevaras permanent och via vilket innehållet tillhandahålls olika aktörer med hjälp av en teknisk anslutning. Uppgifter om studentexamensprestationer bevaras permanent i studentexamensregistret, och uppgifter om prestationer i anslutning till fristående examina enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning bevaras permanent i prestationsregistret för fristående examina.

Däremot finns det inte ännu någon sådan informationsresurs eller något sådant datasystem för bevarande av uppgifter om studierätt, närvaro, studieprestationer och examina inom förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen på andra stadiet där uppgifter kan föras in samlat och enhetligt. Det finns inte heller något system för utlämnande av studie- och examensprestationsuppgifter eller närvarouppgifter ur studentexamensregistret eller högskolornas riksomfattande datalager som de medborgare eller myndigheter som behöver uppgifterna kunde anlita för att få tillgång till uppgifterna enhetligt på ett och samma ställe.

Uppgifterna om studierätt, närvaro, studieprestationer och examina hos anordnarna av förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning på andra stadiet uppkommer och behandlas lokalt. I regel har varje utbildningsanordnare en egen lokal informationsresurs för uppgifterna. I teorin vore det möjligt att för utlämnande av uppgifterna inrätta en tjänst där uppgifter vid behov kan sökas i realtid direkt ur den ursprungliga källan. I praktiken går det dock inte att utveckla en tjänst där uppgifter söks fram för slutanvändarna i realtid direkt ur den ursprungliga källan, dvs. ur en lokal informationsresurs. I praktiken vore infrastrukturen i ett sådant system mycket opålitlig, eftersom det skulle finnas hundratals integrerade förbindelser och länkade lokala informationsresurser. Ett fel i en endaste sådan förbindelse eller informationsresurs skulle innebära att uppgifterna inte finns tillförlitligt tillgängliga. Varje enskild förfrågan borde dessutom riktas till samtliga läroanstalters informationsresurser, eftersom det vore nödvändigt att i varje informationsresurs som länkats till systemet kontrollera om det i denna finns uppgifter om den berörda personens studierätt eller prestat-

ioner. Varje utbildningsanordnare borde i så fall kunna upprätthålla en sådan infrastruktur och förbinda sig till gemensamma servicenivåer.

Ett alternativ till en gemensam och omfattande administration av uppgifter om studierätt, närvaro, studieprestationer och examina vore att inrätta en centraliserad informationsresurs som den enda officiella datakällan. Det vore fråga om en tjänst där vissa personregisterförare, såsom utbildningsanordnarna, skulle föra in uppgifterna om sina elevers studierätt och prestationer samt andra uppgifter i en gemensam informationsresurs. Alla informationsbrukare, såsom medborgarna, utbildningsanordnarna och de informationsbehövande myndigheterna, skulle få aktuella uppgifter ur samma datakälla. Informationen vore tillförlitlig, eftersom uppgiftslämnarna skulle använda endast den centraliserade huvudinformationsresursen för datahanteringen och denna kunde användas som datakälla för officiella studieprestationsintyg och examensbevis. Tjänsten skulle delvis ersätta de egna datahanteringssystemen hos utbildningsanordnarna och andra uppgiftslämnare som anlitar tjänsten. Uppgifterna kunde administreras via antingen en anslutning eller ett gränssnitt. Om uppgifterna förs in via ett gränssnitt måste uppgiftslämnarna själva konstruera de behövliga administrationsgränssnitten. I praktiken innebär modellen en övergång till ett enhetligt system för hanteringen av uppgifter om elever, studerande och examina, där alla beslut i anslutning till studieprestationer, examina och närvaro måste registreras och arkiveras på ett juridiskt behörigt sätt i ett datasystem. Av de olika aktörerna skulle det tekniska genomförandet av datasystemet och arkiveringen enligt modellen kräva flera års beredning och betydande ändringar i utbildningsanordnarnas system och verksamhetsmodeller. Sådana ändringar är knappast möjliga på kort sikt. Uppbyggnaden av systemet skulle orsaka registerförarna extra kostnader, eftersom de funktionella kraven på systemen är betydligt större än i de nuvarande systemen.

För att anordnarna av grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning på andra stadiet och de examensverkställande aktörerna ska kunna tillhandahålla medborgarna och myndigheterna aktuella uppgifter om studierätt, närvaro, studieprestationer och examina kan man också bygga upp en centraliserad nationell informationsresurs med replikerade data som tillhandahåller gränssnittstjänster. Den centraliserade informationsresursen bevarar kopior av de lokala läroanstaltsregistren, såsom utbildningsanordnarnas elev- eller studentregister. Informationen överförs till den centraliserade informationsresursen via gränssnitt och andra dataöverföringsmekanismer. Informationen överförs regelbundet från elevadministrationssystemen eller liknande datakällor till den centraliserade nationella informationsresursen med replikerade data. All databearbetning sker uteslutande på det lokala planet. Ett fel i uppgifterna rättas till i den ursprungliga datakällan, och rättelsen uppdateras i den centraliserade nationella informationsresursen med replikerade data. I modellen med en nationell informationsresurs med replikerade data som tillhandahåller gränssnittstjänster kvarstår den registeransvariges uppgifter alltjämt hos utbildningsanordnarna. Utformningen motsvarar nuvarande högskolornas riksomfattande datalager, där uppgifter i högskolornas register samlas in för vidareförmedling till antagningsregistret och andra myndigheter.

Uppbyggnaden av en informationsresurs med replikerade data som tillhandahåller gränssnittstjänster erbjuder ett snabbt sätt att uppnå målet att åstadkomma en centraliserad informationsresurs för uppgifterna om studierätt, närvaro, studieprestationer och examina. De överlappande datainsamlingarna kan avskaffas i och med att myndigheterna kan hämta den information de behöver ur informationsresursen. Medborgare kan erbjudas en datavy. Vid utlämnande av omfattande uppgifter ur informationsresursen till andra aktörer, är det nyttigt för dem som för in uppgifter att försäkra sig om uppgifternas riktighet. I och med att uppgifterna i informationsresursen är aktuella och högklassiga har även den som för in uppgifter bättre möjligheter att vidareutnyttja uppgifterna i systemet i sin egen verksamhet.

2.3 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att det ska stiftas en lag om nationella studie- och examensregister. Samtidigt ska lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret upphävas.

I lagen ska föreskrivas om en nationell informationsresurs inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, studentexamensregistret, antagningsregistret samt högskolornas riksomfattande datalager. I lagen ska föreskrivas också om en tjänst vilken administreras av Utbildningsstyrelsen och via vilken uppgifter som finns i de ovan avsedda registren och informationsresurserna för kontroll och vidareutnyttjande tillhandahålls personerna själva och lämnas ut till dem som har rätt att få uppgifterna.

Den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen är ett nytt datasystem, där det i fråga om den grundläggande utbildningen och utbildningen på det andra stadiet ska föras in sådana uppgifter om studier, prestationer, examina och närvaro samt sådana uppgifter om ordnandet av undervisning och utbildning som en person behöver vid ansökan till utbildning, under utbildningen, i arbetslivet och vid ansökan om utbildningsförmåner. I informationsresursen ska dessutom föras in uppgifter som behövs för beviljande av finansiering för undervisning och utbildning. Utbildningsanordnarna ska vara registeransvariga för informationsresursen och Utbildningsstyrelsen teknisk administratör.

Ur informationsresursen ska uppgifter kunna lämnas ut till myndigheter som enligt lag eller en lagstadgad uppgift har rätt att av en utbildningsanordnare få sådana uppgifter som finns i informationsresursen, Utbildningsfonden med stöd av lag och till andra som med stöd av ett den berörda personens samtycke har rätt att få uppgifter som finns i informationsresursen.

Bestämmelserna om studentexamensregistret, antagningsregistret och högskolornas riksomfattande datalager ska huvudsakligen vara likadana som i den gällande lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret.

Via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter ska de uppgifter som finns i de register och informationsresurser som avses i lagen föras samman och tillhandahållas centraliserat för kontroll och vidareutnyttjande av den berörda personen samt lämnas ut till dem som har rätt att få uppgifterna med stöd av lag. I tjänsten ska en person kunna kontrollera och vidareutnyttja sina egna uppgifter i de register och informationsresurser som avses i den föreslagna lagen. Via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter ska uppgifter kunna lämnas ut till myndigheter med stöd av den rätt att få uppgifter myndigheten har enligt lag eller på grundval av en lagstadgad uppgift. Under motsvarande förutsättningar ska uppgifter via tjänsten kunna lämnas ut till Utbildningsfonden. I tjänsten ska en person dessutom kunna ge sitt samtycke till att en uppgift i ett register eller en informationsresurs lämnas ut via tjänsten.

Utbildningsstyrelsen ska administrera tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter och svara för utlämnandet av uppgifter via tjänsten.

Studentnummer ska användas för identifieringen av personer när uppgifter som avses i den föreslagna lagen förs in, behandlas och lämnas ut. Ett studentnummer ska tilldelas en person när personen för första gången söker in eller antas till en utbildning som omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna lagen eller när i lagen avsedda uppgifter om personen annars förs

in för första gången. Studentnumren bildar ett studentnummerregister, som ska föras av Utbildningsstyrelsen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018. De uppgifter som enligt den föreslagna lagen ska föras in i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen ska vara införda före utgången av januari 2018.

I bestämmelserna om den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen samt tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter ska yrkesutbildningsreformen beaktas. I fråga om yrkesutbildningen ska bestämmelserna grunda sig på den nya lagstiftningen om och det nya finansieringssystemet inom yrkesutbildningen som avses träda i kraft den 1 januari 2018.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

De totala kostnaderna för den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen samt tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter antas bli mindre än jämfört med de nuvarande lösningarna inom ramen för vilka uppgifter om studierätt, närvaro eller studie- och examensprestationer inte kan fås i elektroniskt samlad och enhetlig form på ett ställe, eftersom respektive myndighet samlar in data separat och samma data samlas in och förs in skilt för sig i olika former. En stor del av databehoven inom planeringen och genomförandet av utbildningen tillgodoses för närvarande manuellt, exempelvis med hjälp av studieprestationsutdrag, examensbevis och andra typer av utredningar.

I princip minskar den nya tjänsten inte väsentligt antalet befintliga register och informationsresurser. I och med detta kvarstår de befintliga informationsresurserna och registren samt underhålls- och utvecklingskostnaderna för dessa. Å andra sidan är datainnehållet i registerförarnas nuvarande register i regel mer omfattande än vad den nya tjänsten ska täcka. Därför måste registerförarna i vilket fall som helst administrera sina register i fråga om de uppgifter som inte ingår i ändamålet för den informationsresurs som innefattar verifierat kunnande. Med hjälp av den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen samt tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter kan vidareutnyttjandet och utlämnandet av uppgifter dock göras smidigare, effektiviserat och automatiseras jämfört med nuläget. Det uppskattas att detta minskar antalet olika lösningar och funktioner samt underhålls- och utvecklingsarbetet i samband med informationsresurserna, vilket bedöms vara lönsamt för utbildningsanordnarna och övriga myndigheter på medellång sikt. Ekonomisk vinning uppkommer dessutom i och med att den manuella insamlingen och behandlingen av behövliga uppgifter kan minskas för såväl medborgarnas som myndigheternas och tjänsteproducenternas del. Detta effektiviserar verksamhetsprocessen. Den ekonomiska vinningen beror på volymen av de uppgifter som utnyttjas och på användningsbehoven, varför det är svårt att lägga fram detaljerade bedömningar av dessa konsekvenser, och väsentliga osäkerhetsfaktorer hänför sig till detta.

Ekonomisk vinning bedöms uppkomma i och med att utbildningsanordnarna i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen för in uppgifter om studier, prestationer, examina, närvaro och ordnande av undervisningen och utbildningen centraliserat, i realtid och tillförlitligt. Tack vare detta kan systemet i fråga om dessa uppgifter långtgående utnyttjas som huvudsaklig datakälla mellan

myndigheterna och utbildningsanordnarna. För närvarande sänder utbildningsanordnarna och högskolorna uppgifterna separat till exempelvis Utbildningsstyrelsen, undervisnings- och kulturministeriet, Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsförvaltningsmyndigheterna samt Statistikcentralen. Jämfört med nuläget minskar insamlingen av uppgifter av de registerförande utbildningsanordnarna via gränssnittet det därtill anslutna manuella arbetet. Uppgifterna behöver föras in endast en gång, varefter de är tillgängliga för alla som behöver dem. Dessutom gör bättre tillgång till och jämförbarhet i fråga om verifierat kunnande det möjligt att ta fram effektivare studiegångar och att effektivisera erkännandet av tidigare förvärvat kunnande, vilket betjänar både studerandena och utbildningsanordnarna. Vid förvärvandet av kunnande kan man bättre fokusera på förvärvandet av kunnande som individen i fråga saknar, och processerna för erkännandet av kunnande kan bli mer tillförlitliga och effektivare.

Till det andra stadiet söks i den gemensamma ansökan och i tilläggsansökan utifrån vitsorden i avgångsbetygen från den grundläggande utbildningen, påbyggnadsundervisningen eller gymnasieutbildningen. En utbildningsanordnare kan återkalla ett antagningsbeslut om det i utbildningsanordnarens egen kontroll framgår att de vitsord som den sökande uppgett inte stämmer. Varje år inlämnas uppskattningsvis 60 000 sådana betyg. Efter antagningen till det andra stadiet för utbildningsanordnarna över vitsorden i de slutliga avgångsbetygen till Utbildningsstyrelsens antagningsregister. I den gemensamma ansökan till högskolorna inlämnas i sin tur cirka 105 000 betygsbilagor varje år. I och med yrkesutbildningsreformen är avsikten att övergå till att i allt större utsträckning utnyttja kontinuerlig ansökan, varvid det går att nå effektivitetsfördelar eftersom betygen, intygen och studieprestationerna framöver mer komplett kommer att finnas i den centraliserade informationsresursen i en innehållsmässigt och tekniskt mer driftskompatibel form.

Folkpensionsanstalten beviljar studiestöd för sådana studier efter läroplikten som enligt lagen om studiestöd berättigar till studiestöd. I genomsnitt tas årligen cirka 150 000 beslut om studiestöd för yrkes- och gymnasieutbildning på det andra stadiet. I samband med sökande av arbete kontrollerar arbets- och näringsbyråerna den arbetssökandes uppgifter om utbildning i examensbetyg eller andra studieintyg. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira fattar bland annat beslut om den rätt att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller socialvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården. Varje år tas uppskattningsvis cirka 20 000 beslut om rätten att få verka som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Uppgifter om studier, prestationer och examina, närvaro samt om ordnande av undervisningen och utbildningen vidareutnyttjas också i ett stort antal andra myndighetsprocesser.

År 2016 betalades av Utbildningsfonden beviljat vuxenutbildningsstöd till cirka 23 500 personer. År 2016 ökade antalet utbetalningsbeslut med cirka 16 procent från året innan.

Att de nuvarande separata dataöverföringarna ersätts med en centraliserad nationell informationsresurs och en utlämnings tjänst bedöms ge medborgarna, utbildningsanordnarna och myndigheterna inbesparingar genom effektiviserad verksamhet tack vare minskat arbetet i anslutning till behandlingen av olika utredningar. Tjänstemännens och lärarnas arbetstid frigörs från begäran, insamling, insändning och annan behandling av utredningar och dokument för andra uppgifter, såsom i frågor som gäller identifieringen och erkännandet av kunnande. Kostnadsinbesparingarna börjar nås när den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen samt tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter tas i bruk. Det kan antas att inbesparingspotentialen ökar när dataöverföringarna inarbetats och datavolymen blir allt mer täckande.

I och med Utbildningsstyrelsens tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter ska största delen av de utredningar om studierätt, närvaro samt studie- och examensprestationer som för närvarande lämnas in från olika källor och i olika form finnas elektroniskt tillgängliga och ha integrerats i myndigheternas förvaltningsförfarande och beslutsprocess, såsom vid ansöknings- och antagningsprocesserna och beviljandet av studie- och arbetslöshetsförmåner.

För att informationen ska kunna tillhandahållas centraliserat för de medborgare och myndigheter som utnyttjar den kräver dataöverföringen nya gränssnitt hos utbildningsanordnarna. Detta medför underhålls- och utvecklingskostnader. Å andra sidan sparar utbildningsanordnarna arbetstid i och med att myndigheterna i första hand ska vända sig till Utbildningsstyrelsens tjänst och inte till utbildningsanordnarna för att be om uppgifter.

Kostnaderna för integreringen av elevadministrationssystemen i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen beror dessutom på hurdana avtal utbildningsaktörerna och leverantörerna av elevadministrationssystemen har slutit. Flera utbildningsanordnare har med systemleverantören ingått ett underhålls- och/eller utvecklingsavtal, inom ramen för vilket systemet uppdateras exempelvis två gånger per år. Då kan man avtala om att de ändringar som tjänsten förutsätter görs som en del av en sådan uppdatering, varvid ändringarna och kostnaderna för dessa utgör en del av de redan överenskomna utvecklingskostnaderna. Så gjorde man exempelvis i samband med att tjänsten Studieinfo.fi infördes. På grund av detta bedöms det att merparten av utbildningsanordnarna inte kommer att orsakas extra integreringskostnader. Om de nödvändiga ändringarna av ett elevadministrationssystem görs annat än i samband med de överenskomna uppdateringarna, orsakas utbildningsanordnarna kostnader enligt det som avtalats med leverantörerna av elevadministrationssystemen. Det kan dock bedömas att kostnaderna är obetydliga.

Enligt förslaget ska Utbildningsstyrelsen vara teknisk administratör för den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen samt tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter. Utbildningsstyrelsen har uppskattat de totala kostnaderna för utvecklingen av dessa system och studentnummerregistret till 3 740 000 euro, varav uppskattningsvis 880 000 euro hänförs till år 2016, 1 280 000 euro till år 2017 och 700 000 euro till år 2018. Beloppen inkluderar 2,5 årsverken samt programutveckling i form av köpta tjänster.

I tilläggsbudgeten för år 2015 anvisade riksdagen 880 000 euro för Utbildningsstyrelsens omkostnader (moment 29.01.02) till följd av kostnaderna för utvecklingen av registret över verifierat kunnande. Tillägget gjordes som en överföring från anslaget för utveckling, anskaffning och genomförande av processer och datasystem för sådan ekonomi-, personal- och lokalförvaltning som betjänar statsförvaltningen (28.70.20). Ett motsvarande anslagstillägg beaktades i Utbildningsstyrelsens omkostnader i statsbudgeten för år 2016 (29.01.02). I statsbudgeten för år 2017 uppgår motsvarande anslagstillägg till 1 288 000 euro (29.01.02).

Efter utvecklingsfasen uppskattas kostnaderna för underhållet av den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen till 950 000 euro år 2018 och till 1 150 000 euro från och med år 2019, inklusive 2,5 årsverken samt underhålls-, drifts-, kapacitets- och datakommunikationsfunktioner i form av köpta tjänster.

Kostnaderna för registerunderhållet ska finansieras med medel från dem som drar nytta av utvecklingen och användningen av registret, dvs. som anslagsöverföringar från undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsbyråerna, Statistikcentralen samt från statsandelen

för kommunal basservice. Folkpensionsanstalten och eventuella andra som utnyttjar tjänsten utanför statsbudgeten ska delta i underhållet genom bruksavgifter. Anslagsöverföringarna för finansieringen av underhållet ingår i beslutet om ramarna för statsfinanserna 2016—2019.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

I och med den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen förs uppgifterna om studierätt, närvaro, studieprestationer och examina inom förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och en betydande del av yrkesutbildningen på det andra stadiet in i en nationell informationsresurs, där utbildningsanordnarna och andra aktörer tillförlitligt, tryggt, enhetligt och i realtid har tillgång till dem i processer där uppgifterna utnyttjas.

Den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen ska innehålla uppgifter om elevernas och de studerandes verifierade kunskande och om enskilda studieprestationer ända fram till examen. Informationsresursen ska också innehålla uppgifter om elevernas studierätt. I systemet ska också finnas beskrivningar av de centrala innehållen i och kompetenskraven för avlagda examina. Uppgifterna i systemet ska kunna användas mångsidigt exempelvis vid planeringen av utvecklingen av och vid den personliga tillämpningen av studier och kunskande, erkännandet av tidigare förvärvat kunskande, sökandet av arbete, uppföljningen av framsteg i studierna och utbildningsnärvaro, beräkningen av finansieringen av utbildningen, sammanställningen av utbildningsstatistik och utvärderingen av utbildning. Informationsresursen bidrar till en effektiviserad verksamhet hos utbildningsanordnarna i och med att den minskar överlappande och manuell datainsamling.

Utbildningsstyrelsen ska administrera en tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter där de uppgifter om en person som finns i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, högskolornas riksomfattande datalager, studentexamensregistret och antagningsregistret och som gäller studierätt, närvaro, studieprestationer och examina ska föras samman och centraliserat för kontroll och vidareutnyttjande tillhandahållas personerna själva och därifrån uppgifterna kan lämnas ut elektroniskt så att de som med stöd av personens samtycke eller med stöd av lag har rätt att få uppgifterna ges möjlighet att få uppgifter om personens studie- och examensprestationer oberoende av tid och rum.

Ibruktagandet av den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen förutsätter ändringar i utbildningsanordnarnas studieadministrationssystem. En del av de ändringar i studieadministrationssystemen som ibruktage av den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen förutsätter har redan gjorts i samband med ibruktage av tjänsterna inom projektet Webbtjänst för lärande (bland annat Studieinfo.fi, eGrunder) och andra redan genomförda reformer (bland annat reformen av examenssystemet inom yrkesutbildningen, TUTKE2).

Inom ramen för projektet Webbtjänst för lärande har Utbildningsstyrelsen bedrivit ett tätt samarbete med leverantörerna av studieadministrationssystem. De ändringar som de nya tjänsterna och de övriga verkställda reformerna förutsätter i studieadministrationssystemen har i regel kunnat genomföras utan extra integrationskostnader för utbildningsanordnarna. Det bedöms att integrationskostnaderna för de ändringar som ibruktage av den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen förutsätter därför blir små.

Framöver ska utbildningsanordnarna inte längre behöva lämna ut sådana uppgifter om studierätt, närvaro, studieprestationer och examina som behövs i myndigheternas verksamhet separat, utan uppgifterna i informationsresursen lämnas ut via Utbildningsstyrelsens tjänst i så komplett form som möjligt.

Utbildningsstyrelsens tjänst ska göra det lättare och smidigare för medborgarna att uträtta ärenden och minskar det överlappande tjänstearbetet inom de olika förvaltningsområdena. Med hjälp av tjänsten ska uppgifter tillförlitligt kunna lämnas ut till de myndigheter som behöver uppgifterna i sin verksamhet, såsom från en utbildningsanordnare till en annan och till kommuner, undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsförvaltningen och Statistikcentralen. Framöver ska utbildningsanordnarna inte längre separat lämna ut sådana uppgifter om studieprestationer, närvaro, studierätt och examina som behövs inom myndighetsverksamheten, utan uppgifterna ska levereras i huvudsak centraliserat via de datasystem som Utbildningsstyrelsen administrerar.

I och med inrättandet av den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen och tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter ska exempelvis de som avslutat en utbildning på det andra stadiet och söker till en högskola i regel inte längre behöva lämna in prestationsbilagor på papper till högskolan. På så sätt minskar det tjänstearbete som behövs för att behandla ansökningarna och prestationsuppgifterna vid ansökan om en studieplats.

3.3 Samhälleliga konsekvenser

Den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen och den tjänst som Utbildningsstyrelsen administrerar för att sammanföra uppgifterna i olika register och informationsresurser gör det lättare och smidigare att uträtta ärenden hos olika myndigheter. De uppgifter om studieprestationer, examina och närvaro som förts in i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, studentexamensregistret, högskolornas riksomfattande datalager och antagningsregistret ska kunna vidareutnyttjas i processerna tillförlitligt, tryggt, enhetligt och i realtid. Dessutom finns prestationsuppgifterna tillgängliga för medborgarna långvarigt, tryggt och tillförlitligt.

Förslaget främjar medborgarnas tillgång till sina egna uppgifter om studierätt, närvaro samt studie- och examensprestationer och vidareutnyttjandet av dessa. Via Utbildningsstyrelsens tjänst kan man på ett och samma ställe få en vy över sina studieprestationsuppgifter oberoende av tid och rum. Dessutom finns prestationsuppgifterna tillgängliga för medborgarna långvarigt och tillförlitligt. Vederbörande kan exempelvis vid ansökan till en utbildning, under utbildningen, i arbetslivet och vid ansökan om utbildningsförmåner dela denna vy vidare. Detta främjar genomförandet av en persons rättigheter och rätt att få bestämma om vidareutnyttjandet av sina egna uppgifter. Hela studie- och prestationshistoriken samlas i en tjänst från och med det att personen intas i utbildningssystemet. Uppgifterna överförs när en person går vidare från ett utbildningsstadium till nästa, varför de då inte behöver lämnas in separat. En uppgift som förts in i systemet en gång kan vidareutnyttjas av personen under hela levnadsbanan. Uppgifterna om verifierat kunnande är till hjälp också exempelvis när man söker arbete eller anlitar arbetskraftstjänster. Dessutom är uppgifterna till nytta vid ansökan om exempelvis studie- eller sysselsättningsförmåner. Den centraliserade informationsresursen reducerar likaså individernas administrativa arbete genom att minska behovet att lämna Folkpensionsanstalten eller arbets- och näringsmyndigheterna separata utredningar om exempelvis hur studierna framskridit. Den centraliserade informationsresursen, i fråga om vilken en person kan ge sam-

tycke till att vederbörandes uppgifter vidareutnyttjas, gör det också möjligt att utveckla och lansera nya tjänster som grundar sig på uppgifterna. Vid sidan av de offentliga aktörerna kan även företag vidareutveckla och administrera sådana tjänster.

Den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen samt tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter minskar i fråga om avlagda studier medborgarnas behov av att visa upp pappersbevis exempelvis för utbildningsrådgivningen och arbetsförmedlingen. När det gäller övergående elever och studerande blir det enklare att identifiera och erkänna prestationer. De studerande drar nytta av att så exakta och aktuella uppgifter som möjligt finns att tillgå vid beviljandet och justeringen av studiestöd och vid uppföljningen av hur studierna framskrider. Den som deltar i frivillig utbildning och som får arbetslöshetsförmån ska inte heller behöva lämna in något utdrag över studieprestationerna exempelvis till arbets- och näringsbyrån.

Tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter förenklar samtidigt utnyttjandet av olika material och minskar behovet av nya datainsamlingar. Utnyttjandet av prestationsuppgifterna gör det möjligt att producera nya tjänster. Processerna vid behandlingen av prestationsuppgifter kan för snabbas och andelen manuella arbetsfaser minska.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Våren 2009 inrättade finansministeriet ett program för påskyndande av elektronisk ärendehantering och demokrati (SADe-programmet). Målet med programmet, som sträckte sig till 2015, var att främja de elektroniska tjänsterna så att medborgarna och företagen kan uträtta ärenden elektroniskt.

Inom ramen för SADe-programmet genomfördes projektet Webbtjänst för lärande, som undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen svarade för. Projektet resulterade i genomförandet av bland annat tjänsten Studieinfo.fi, som innehåller elektroniska tjänster för ansökning till utbildning och tjänster för information om utbildning. Dessutom genomfördes ett prestationsregister som betjänar elektronisk ansökning till utbildning.

Genom ett beslut av den 10 juli 2015 (OKM/33/040/2015) tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en styrgrupp för projektet för beredning av ett register för verifierat kunnande och startade tillsammans med Utbildningsstyrelsen ett utvecklingsprojekt som har till uppgift att planera, genomföra och ta i bruk registret för verifierat kunnande, som ska bilda myndighetens huvudsakliga informationsresurs inom verifierat kunnande.

Enligt beslutet om tillsättande av styrgruppen ska registret för verifierat kunnande innehålla information om varje studerandes verifierade kunnande och enskilda studieprestationer ända fram till examen. I registret ska också finnas beskrivningar av de centrala innehållen i och kompetenskraven för avlagda examina. Uppgifterna i registret för verifierat kunnande ska kunna användas mångsidigt exempelvis vid planeringen av utvecklingen och individualiseringen av studier och kunnande, erkännandet av tidigare förvärvat kunnande, sökande av arbete, uppföljning av studieframstegen och utbildningsnärvaro, beräkning av finansieringen av utbildningen, sammanställningen av utbildningsstatistik och utvärderingen av utbildning. Som elektronisk myndighetsinformationsresurs gör registret över verifierat kunnande det lättare och smidigare för medborgarna att uträtta ärenden och minskar det överlappande tjänstearbetet inom de olika förvaltningsområdena. Medborgarna och myndigheterna får de uppgifter de be-

höver tillförlitligt ur ett register. Dessutom finns prestationsuppgifterna tillgängliga för medborgarna långvarigt, tryggt och tillförlitligt. Uppgifter ur registret för verifierat kunnande kan distribueras tillförlitligt till de myndigheter som behöver uppgifterna i sin verksamhet (till exempel utbildningsanordnarna, kommunerna, UKM, Utbildningsstyrelsen, FPA, Pensionsskyddscentralen, arbets- och näringsförvaltningen, Nationella centret för utbildningsutvärdering (KARVI), FM, Valvira och Statistikcentralen).

Den av undervisnings- och kulturministeriet tillsatta styrgruppen för registret för verifierat kunnande har till uppgift att bland annat ta fram riklinjer för och besluta om projektavancemanget, följa upp projektets tidtabell och kostnader, se till att genomförandet framskrider enligt de uppställda målen och säkerställa att de ändringar i lagstiftningen som ibruktagandet av registret för verifierat kunnande förutsätter görs i enlighet med tidtabellen för genomförandet av projektet. Styrgruppens och projektgruppens mandatperiod är 1.7.2015—31.12.2018. Bland styrgruppens medlemmar finns företrädare för undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, Folkpensionsanstalten, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, Statistikcentralen, Samkommunen för utbildning i Jyväskylä, Länsirannikon Koulutus Oy WinNova och Tammerfors stad.

Regeringens proposition har beretts som tjänstearbete vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med Utbildningsstyrelsen i enlighet med de riktlinjer för projektavancemanget som styrgruppen för registret för verifierat kunnande har tagit fram och dess beslut om detta.

Under beredningen har propositionsutkastet behandlats i samarbete med justitieministeriet och dataombudsmannens byrå.

Propositionen behandlades av delegationen för kommunal ekonomi och förvaltning 16.5.2017.

Lagförslaget har granskats av justitieministeriets laggranskningsenhet.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Propositionsutkastet sändes på remiss 1.7.2017—19.8.2016. Sammanlagt 79 yttranden lämnades in.

I såväl utbildningsanordnarnas, högskolornas som de övriga remissorganens yttranden understöddes generellt de i propositionsutkastet framförda målsättningarna och förslagen om inrättandet av såväl en nationell informationsresurs inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen som en utlämningstjänst som Utbildningsstyrelsen ska administrera, och det ansågs att dessa är viktiga. Det ansågs att propositionen förbättrar möjligheterna att få undervisnings- och utbildningsuppgifter i realtid, underlättar förfarandet i och med att arbetet i anslutning till behandlingen av olika utredningar minskar och reducerar behovet av överlappande datainsamlingar. Också studentnummerregistret betraktades som en viktig reform. Remissorganen ansåg det viktigt att datainnehållen i den nya informationsresursen är tydliga, varvid informationen är enhetlig och tillförlitlig.

Särskilt i kommunernas yttranden förutsattes att de föreslagna ändringarna inte får orsaka merkostnader eller extra arbete. Förslagen förutsätter ändringar i utbildningsanordnarnas egna datasystem. En del remissorgan bedömde också att propositionen kan innebära överlappande arbete. Man önskade att konsekvensbedömningarna i propositionen ska kompletteras till denna del. Det ansågs viktigt att såväl datasystemens kompatibilitet, datasäkerheten samt väg-

ledning och stöd i tillräcklig omfattning säkerställs. Dessutom konstaterades att det i propositionsberedningen bör tas hänsyn till reformen av yrkesutbildningen.

Det ansågs att bestämmelserna om utlämnande av uppgifter i propositionsutkastet är otydliga, exempelvis i fråga om när Utbildningsstyrelsen ska besluta om utlämnande av uppgifter och när utlämningarna alltjämt ska falla på den registeransvariges ansvar. Vissa remissorgan framförde att rätten att få uppgifter via den nya informationsresursen och utlämningstjänsten utan vederbörandes samtycke bör utvidgas till att utöver myndigheterna gälla alla aktörer som sköter en offentlig uppgift enligt lag eller förordning.

Flera remissorgan lyfte fram omfattningen av den nationella informationsresursen inom grundutbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen i synnerhet utifrån sina egna behov av information. Den information som förs in bör vara tillräckligt heltäckande och detaljerad för att den ska tillgodose även olika myndighetsbehov. Annars går det inte att frångå de nuvarande separata datainsamlingarna och inte heller att utnyttja informationsresursen för de planerade ändamålen, varvid propositionen inte ger den nytta som eftersträvas.

Det ansågs att det alternativ som valts är motiverat. En del remissorgan föreslog dock att man i framtiden bör sträva efter en övergång till ett centraliserat system som ersätter de lokala datasystemen.

I dataombudsmannens yttrande uppmärksammades de centrala principerna vid behandlingen av personuppgifter i förhållande till lagförslaget. Dataombudsmannen ansåg det nödvändigt att bestämmelserna om behandlingen av personuppgifter bedöms noggrannare i den fortsatta beredningen av lagförslaget. I sitt yttrande lyfte dataombudsmannen fram ikraftträdandet av EU:s dataskyddsförordning och de av denna orsakade ändringarna i behandlingen av personuppgifter.

Propositionen har vidareberetts utifrån remissyttrandena. Den föreslagna lagens struktur har förtydligats, och de centrala föremålen för regleringen av skyddet av personuppgifter har preciserats på behövligt sätt. Bestämmelserna om utlämnande av uppgifter ur olika register och informationsresurser via Utbildningsstyrelsens tjänst har preciserats. Konsekvenserna av propositionen har beskrivits noggrannare.

5 Samband med andra propositioner

Regeringens proposition med förslag till lag om yrkesutbildning och till vissa lagar som har samband med den (RP 39/2017 rd) lämnades till riksdagen den 24 april 2017. I denna föreslås att hela lagstiftningen om yrkesutbildningen och finansieringen av yrkesutbildningen ska reformeras. I bestämmelserna om den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen och om tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter har man beaktat de ändringar i lagstiftningen om yrkesutbildningen och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet som föreslagits i ovan nämnda regeringsproposition och som avses träda i kraft den 1 januari 2018. I samband med att propositionen behandlas ska den till behövliga delar anpassas till regeringens proposition om yrkesutbildningsreformen och de behövliga ändringarna beaktas såvida lagförslagen i regeringspropositionen om yrkesutbildningsreformen inte fastställs i den föreslagna formen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om nationella studie- och examensregister

Rubrik och struktur

Namnet på den föreslagna lagen ska vara lag nationella studie- och examensregister. I 1 kap. i lagen ska finnas bestämmelser om lagens syfte, tillämpningsområdet och studentnummerregistret, i fråga om vilket införandet av studentnummer ska utsträckas till att gälla alla register och informationsresurser som omfattas av lagens tillämpningsområde.

I 2 kap. ska föreskrivas om den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, som är en ny informationsresurs med uppgifter om studier, prestationer och examina inom den grundläggande utbildningen och utbildningen på det andra stadiet vilka bevaras, används och lämnas ut centraliserat.

I 3 kap. ska föreskrivas om studentexamensregistret, i 4 kap. om antagningsregistret och i 5 kap. om högskolornas riksomfattande datalager. Till innehållet ska bestämmelserna i huvudsak motsvara bestämmelserna i den gällande lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (1058/1998).

I 6 kap. finns bestämmelser om en tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter som Utbildningsstyrelsen administrerar. Via denna kan uppgifter som finns i de register och informationsresurser som nämns i lagen centraliserat för kontroll och vidareutnyttjande tillhandahållas personerna själva och lämnas ut till dem som har rätt att få uppgifterna.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte. I paragrafen ska föreskrivas om lagens syfte. Syftet är att göra det möjligt att på elektronisk väg datasäkert och centraliserat samla in, behandla och lämna ut studieprestations- och examensuppgifter till den berörda personen själv och myndigheter som behöver uppgifterna, säkerställa studieprestations- och examensuppgifternas enhetlighet och tillförlitlighet, effektivisera förvaltningens verksamhet samt främja ansökan till utbildning, identifieringen och erkännandet av tidigare kunskap samt livslångt lärande.

2 §. Tillämpningsområde. I 1 mom. ska finnas en bestämmelse om i vilka lagar avsedda utbildningar och examina som ska omfattas av lagens tillämpningsområde. Den föreslagna bestämmelsen är informativ till sin karaktär.

I 2 mom. ska anges vilka register och informationsresurser som ska omfattas av lagen. I lagen ska föreskrivas om studentnummerregistret, den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, studentexamensregistret, antagningsregistret och högskolornas riksomfattande datalager. De olika registren och informationsresurserna ska alltså vara separata, och avsikten är inte att sammanslå dem eller ändra administrationsansvaret för de befintliga registren och informationsresurserna. Enligt momentet ska lagen dessutom innehålla bestämmelser om den tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter som Utbildningsstyrelsen ska svara för.

I 3 mom. ska för tydlighetens skull finnas en bestämmelse om att personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) ska tillämpas på behandlingen av uppgifter i ovan nämnda register, informationsresurser och i tjänsten, om inte något annat föreskrivs i den föreslagna lagen.

3 §. Studentnummer och studentnummerregistret. Enligt 9 a § i den gällande lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret ges studentnumret när personens uppgifter för första gången förs in i antagningsregistret. Enligt förslaget är studentnumret en permanent kod som ska användas för att identifiera personen när uppgifter som avses i den föreslagna lagen förs in, behandlas och lämnas ut. Ett studentnummer ska tilldelas en person när uppgifter om personen för första gången förs in i ett register eller en informationsresurs som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Efter ibruktagandet ska studentnumret enligt förslaget i praktiken tilldelas när en person blir elev hos en utbildningsanordnare enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och i lagen avsedda uppgifter om personen förs in i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. I regel ska studentnumret således tilldelas när ett barn börjar i förskoleundervisning. Studentnummer ska dock vid behov tilldelas också separat, exempelvis för utlänningar som blir utbytesstuderande vid högskolor.

Studentnumret behövs för att identifiera personerna i undervisningsverksamheten också i vidare omfattning redan före övergången till andra stadiet. Med hjälp av studentnumret går det att undvika onödigt behandling av personbeteckningen eftersom personbeteckningen inte ska behöva användas när personuppgifter överförs mellan systemen inom undervisningsväsendet. Med hjälp av studentnumret kan även personer som inte har någon personbeteckning identifieras.

När studentnumret tas i bruk enligt den föreslagna författningen måste ett studentnummer i praktiken tilldelas alla elever och studerande på de olika utbildningsstadierna som inte ännu har ett sådant och vilkas uppgifter förs in i ett register eller en informationsresurs som hör till lagens tillämpningsområde. I praktiken ska studentnummerregistret omfatta ett tekniskt gränssnitt genom vilket utbildningsanordnaren eller högskolan i fråga mot personbeteckningen eller andra uppgifter kan begära ett nytt studentnummer, som sedan skapas automatiskt och sänds till den som begärt det.

Studentnumren bildar ett studentnummerregister. Förutom studentnumret, ska personens namn och personbeteckning föras in i studentnummerregistret. För personer utan personbeteckning ska andra behövliga identifikationsuppgifter föras in. För att identifiera en person utan personbeteckning kan exempelvis uppgifter om födelsedatum, födelseort, kön, hem- eller boendekommun och medborgarskap föras in i registret. Eftersom de register och informationsresurser som avses i lagen innehåller en stor mängd uppgifter som ska bevaras permanent, ska också de uppgifter som förs in i studentnummerregistret bevaras permanent.

2 kap. **Den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen**

4 §. Ändamålet med informationsresursen. Den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen är en ny informationsresurs i vilket datainnehållet i utbildningsanordnarnas elev- och studentregister ska sammanföras.

Ändamålet med informationsresursen ska i första hand grunda sig på den berörda personens behov att få tillgång till och kunna vidareutnyttja sina egna uppgifter om den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. I informationsresursen ska föras in sådana uppgifter om studier, prestationer, examina och närvaro samt sådana uppgifter om ordnandet av undervisning och utbildning som en person behöver vid ansökan till utbildning, under utbildningen, i arbetslivet och vid ansökan om utbildningsförmåner. För närvarande går det inte att få uppgifter om studierätt, närvaro eller studie- och examensprestationer inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen på det andra stadiet elektroniskt i samlad och enhetlig form på ett ställe. Informationsresursen främjar den berörda personens rätt att utnyttja sina rättigheter och också i övrigt personens möjligheter att vidareutnyttja sina egna uppgifter såsom han eller hon önskar. Vederbörande ska kunna kontrollera och vidareutnyttja sina uppgifter i informationsresursen för sina egna behov enligt det som närmare föreskrivs i 6 kap. i lagen. Uppgifterna ska fås centraliserat oberoende av tid eller rum via den tjänst som Utbildningsstyrelsen administrerar, och uppgifterna ska finnas tillgängliga i driftskompatibel form långvarigt, aktuellt och tillförlitligt.

Informationsresursen främjar en datasäker elektronisk behandling av elev-, student- och examensuppgifter och uppgifternas tillförlitlighet i olika behandlingsfaser och sålunda de registrerades rättsskydd samt effektiviserar den offentliga förvaltningens verksamhet och förbättrar tillgången till offentliga tjänster.

I informationsresursen ska det dessutom föras in uppgifter som behövs för beviljande av finansiering för undervisning och utbildning i enlighet med bestämmelserna i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009). I huvudsak är det fråga om sådana uppgifter om närvaro och prestationer som också i övrigt ska föras in i informationsresursen. De uppgifter som behövs endast för att fastställa finansieringen och som registerföraren fört in i informationsresursen bildar i praktiken ett delregister som är åtskilt från det övriga datainnehållet och som har ett mer begränsat ändamål. Vid fastställandet av finansieringen behövs elev- och studentspecifik information för att säkerställa finansieringens felfrihet. Enligt 48 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan en studerande eller en elev under samma tid räknas som en sådan elev eller studerande som utgör grund för finansiering inom endast en utbildning som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag. De elever och studerande som inte har anmälts till statsbidragsmyndigheten inom utsatt tid kan lämnas obeaktade vid beräkningen av de elever och studerande som utgör grund för finansieringen.

De datainnehåll som förs in i informationsresursen ska vara befogade med hänsyn till de föreslagna ändamålen. Ovan nämnda ändamål ska bestämma och begränsa det datainnehåll i informationsresursen som föreslås i 7—9 § och tiderna för bevarande av uppgifter enligt 11 § i lagen.

Uppgifterna i informationsresursen ska även kunna utnyttjas när myndigheterna sköter sådana lagstadgade uppgifter för vilka uppgifterna i informationsresursen behövs. En myndighets rätt att få och behandla uppgifter grundar sig på speciallagstiftningen om myndigheten samt personuppgiftslagen och offentlighetslagen, som tillämpas som allmänna lagar. Närmare bestämmelser om utlämnandet av uppgifter ur informationsresursen ska finnas i 10 § och 6 kap. i lagen. I motiveringarna till 10 § beskrivs närmare vilka myndigheter som ska kunna få uppgifter ur den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.

Uppgifterna ska dessutom kunna utnyttjas vid utvärdering, statistikföring och uppföljning av utbildningen. I 10 § ska föreskrivas att Utbildningsstyrelsen utgående från informationsresursen får ta fram datamaterial som behövs för utvärdering, utveckling, statistikföring samt annan uppföljning och styrning av utbildningen och forskningen. Dessutom sköter Statistikcentralen statistikföringsuppgifter i fråga om utbildningen. I den mån informationsresursen innehåller uppgifter som behövs vid statistikföring och uppföljning är det inte nödvändigt att ordna separata datainsamlingar, eftersom uppgifterna i informationsresursen kan utnyttjas.

5 §. Informationsresursens tekniska administratör och registeransvariga. Enligt 1 mom. i paragrafen ska Utbildningsstyrelsen vara teknisk administratör för den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Utbildningsstyrelsen ska svara för informationsresursens allmänna funktion och för den tekniska anslutning som behövs för att föra in, behandla och lämna ut uppgifter. Utbildningsstyrelsen ska dessutom svara för informationsresursens tillgänglighet, integritet och oföränderlighet samt för dess skydd och bevarande.

Enligt 2 mom. ska de som för in informationen vara registeransvariga för de personuppgifter som de har fört in och svara för att dessa uppgifter är riktiga och felfria. Informationsresursen utgör ett datasystem där utbildningsanordnarna ska bevara en kopia av en del av datainnehållet i de personregister som de ansvarar för. Informationsresursen bildar sålunda inte något utifrån utbildningsanordnarnas egna elev- och studentregister uppbyggt logiskt separat personregister. På så sätt är det inte ändamålsenligt att i fråga om den samlade information som ska föras in i informationsresursen centraliserat överföra den registeransvariges uppgifter på Utbildningsstyrelsen i egenskap av teknisk administratör. Utbildningsstyrelsen ska se till att systemet tekniskt och funktionsmässigt är sådant att en registeransvarig kan uppfylla sina plikter enligt lag.

Utbildningsanordnarnas förande av elev- och studentregister grundar sig på deras didaktiska åtgärder och utbildningsuppgift och på den sakliga anknytning som inom ramen för detta uppkommer mellan den studerande och utbildningsanordnaren. När en utbildningsanordnare i sin verksamhet behandlar i informationsresursen införda personuppgifter om sina egna studerande är det fråga om behandling av personuppgifter i den egna verksamheten.

Vid felaktigheter i datainnehållet i informationsresursen ska yrkandet på rättelse riktas till den registeransvarige. Utbildningsanordnaren ska utan dröjsmål rätta en felaktig uppgift i informationsresursens datainnehåll i enlighet med 29 § i personuppgiftslagen. Om det visar sig att en felaktighet beror på ett tekniskt fel i informationsresursen ska den registeransvarige se till att systemfelet åtgärdas. I enlighet med personuppgiftslagen ska den registeransvarige informera den registrerade om behandling av personuppgifter såsom avses i 24 § i personuppgiftslagen. För att den registeransvarige ska kunna uppfylla sin plikt ska Utbildningsstyrelsen informera den registeransvarige om regelbundna utlämningar av uppgifter.

I 3 mom. i paragrafen ska föreskrivas att om en sådan registeransvarig som avses i 2 mom. läggs ner och dennes uppgifter inte överförs på någon annan juridisk person ska Utbildningsstyrelsen vara registeransvarig för de aktuella uppgifterna. På så sätt bevaras uppgifterna i informationsresursen för vidareutnyttjande trots nerläggningen.

6 §. Införandet av uppgifter i informationsresursen. I paragrafen ska föreskrivas om de registeransvarigas skyldighet att föra in lagstadgade uppgifter i informationsresursen. Bestämmelser om datainnehållen ska separat för den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen respektive yrkesutbildningen finnas i 7—9 §.

För Utbildningsstyrelsen ska föreskrivas om bemyndigande om att närmare få bestämma hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna aktuella. Utbildningsstyrelsen ska få meddela närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som förs in i informationsresursen. I lagen föreskrivs om informationsresursens datainnehåll, och Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om informationsresursens datastruktur och datamodell inom de ramar som lagen tillåter. När de i paragrafen nämnda föreskrifterna bereds bör man på behövt sätt samverka med utbildningsanordnarna och andra intressentgrupper.

Utöver det som anges i 7—9 § ska dessutom personernas namn och det i 3 § avsedda studentnumret föras in i informationsresursen.

7 §. Uppgifter om grundläggande utbildning. I paragrafen ska föreskrivas om de uppgifter som en utbildningsanordnare enligt lagen om grundläggande utbildning ska föras in i informationsresursen. Varje utbildningsanordnare ska föras in uppgifterna om sina egna elever i systemet. Skyldigheten ska gälla alla anordnare av grundläggande utbildning, vilka omfattar kommunerna och samkommunerna samt de registrerade sammanslutningar och stiftelser som statsrådet har beviljat tillstånd att ordna utbildning. Också staten kan ordna sådan utbildning som avses i lagen. När grundläggande utbildning och förskoleundervisning ordnas vid universitetens övningsskolor ska enligt 88 § 2 mom. i universitetslagen (558/2009) iaktas vad som annars bestäms om grundläggande utbildning och förskoleundervisning vid statliga läroanstalter.

Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen ska den undervisning eleven deltar i föras in i informationsresursen. Med undervisning som genomfås ska avses förskoleundervisning, grundläggande utbildning för läropliktiga, påbyggnadsundervisning som ges dem som slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs, förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen samt grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern i enlighet med lagen om grundläggande utbildning, inklusive genomgång av ett eller flera ämnen som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs (ämnesstudier). Morgon- eller eftermiddagsverksamhet ska däremot inte betraktas som sådan undervisning som avses i bestämmelsen.

Enligt 2 punkten i momentet ska information om när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats föras in i systemet. Företrädesvis ska den första studiedagen vara den 1 augusti, när den grundläggande utbildningens läsår börjar. I regel upphör undervisningen när den grundläggande utbildningens lärokurs eller andra studier har genomgåts. Studierna kan avslutas också om läroplikten upphör utan att den grundläggande utbildningens lärokurs har genomgåts. En elev kan också flytta permanent utomlands medan vederbörande ännu är läropliktig. Inom annan utbildning än utbildning för läropliktiga kan en elev avbryta sina studier. En elev kan också exempelvis flytta till en annan ort och därför övergå till studier hos en annan utbildningsanordnare. Då är det fråga om att studierna avbrutits på det sätt som avses i bestämmelsen, eftersom varje utbildningsanordnare ska föras in uppgifterna om sina egna elever i systemet. Med tillfälligt avbrytande avses i praktiken situationer där en elev tillfälligt har beviljats befrielse från att delta i undervisningen, dock inte normal kortvarig frånvaro på grund av exempelvis sjukdom, utlandsresa eller någon annan motsvarande orsak.

Enligt 3 punkten i momentet ska genomgångna studier och vitsorden för dem samt slutbedömningen föras in i systemet. Andra verbala bedömningar än sådana som ingår i en slutbedömning ska inte föras in i systemet. Enligt 22 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning gäller om bedömning av studieprestationerna och om framsteg i studierna vad som bestäms om detta genom förordning och vad utbildningsstyrelsen föreskriver. Utbildningsstyrelsen beslutar om de uppgifter som ska antecknas i betygen. Närmare bestämmelser om de betyg som

ska ges en elev finns i 2 kap. i förordningen om grundläggande utbildning (852/1998). Genomgångna studier ska hänvisa till undervisning enligt 1 punkten, exempelvis den grundläggande utbildningens lärokurs, som genomgås helt eller delvis. En elev som genomgår den grundläggande utbildningens lärokurs uppflyttas till följande årskurs när läsårets skolarbete har avslutats enligt de villkor som anges i 11 § i förordningen om grundläggande utbildning. Vid läsårets slut ska eleven ges ett betyg. I läroplanen kan även bestämmas att eleven kan gå vidare i studierna i de olika läroämnena enligt ett för eleven uppgjort studieprogram i stället för enligt en i årskurser indelad lärokurs. Då flyttas eleven till följande årskurs efter att läsårets skolarbete avslutats. Också uppgift om att en elev flyttats till följande årskurs ska föras in i systemet. Till en elev som avgår från skolan utan att ha genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs ges skiljebetyg. I ett skiljebetyg antecknas bland annat elevens studieprogram och verbala bedömningar eller siffervitsord för hur eleven har uppnått målen. Av bedömningen av en elev ska också kunna framgå hur undervisningen för eleven har ordnats per verksamhetsområde, om lärokursen i ett ämne individualiserats eller om eleven befriats från undervisningen i ett ämne. I samband med grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern ska information om annanstans genomgångna studier som räknas den studerande till godo föras in i systemet.

Enligt 14 § i lagen om grundläggande utbildning beslutar statsrådet om hur den tid som används för grundläggande utbildning ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och elevhandledning (timfördelning). Bestämmelser om timfördelningen inom den grundläggande utbildningen för läropliktiga och andra än läropliktiga och om tillåtna avvikelser från denna finns i statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen (422/2012). Enligt 20 § i lagen om grundläggande utbildning går det att avvika från timfördelningen även med stöd av dispens som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet.

Eftersom det inte finns någon nationell lärokurs för påbyggnadsundervisningen upprättas en individuell plan, som kallas studieplan, för varje studerande. I studieplanen antecknas den studerandes studieprogram, dvs. de studier som den studerande har för avsikt att genomgå under påbyggnadsundervisningen samt timantalen för olika läroämnena och övriga studier. Uppgifter om genomgångna studier enligt studieprogrammet ska föras in i systemet.

Eftersom någon timfördelning eller lärokurs inte har fastställts för den förberedande undervisningen före den grundläggande utbildningen ska ett individuellt studieprogram upprättas för varje elev. I detta antecknas läroämnena, deras timantal och undervisningens innehåll. Uppgifter om att studierna har genomgåts ska föras in i systemet.

Enligt 4 punkten i momentet ska dessutom uppgifter om ordnandet av utbildning som utgör beräkningsgrund för sådan finansiering som avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föras in i informationsresursen. Med uppgifter om ordnandet av undervisningen ska avses undervisning av barn som omfattas av förlängd läroplikt, utbildning vid en internatskola, skolhemsundervisning samt flexibel grundläggande utbildning för vilka betalas särskild finansiering till utbildningsanordnarna med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska en kommun i det system som avses i 1 mom. föra in uppgift om att en läropliktig som kommunen är skyldig att övervaka inte deltar i undervisning som ordnas i enlighet med lagen om grundläggande utbildning. De kunskaper och färdigheter som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs kan förvärfvas på annat sätt än genom att delta i undervisning som ordnas av en utbildningsanordnare, eftersom det inte råder skoltvång

i Finland. Enligt 26 § 3 mom. i lagen om grundläggande utbildning ska den kommun där den läropliktiga är bosatt övervaka den läropliktigas framsteg, om han eller hon inte deltar i utbildningen. I lagstiftningen finns inga bestämmelser om hur övervakningen ska ordnas i praktiken, utan kommunerna beslutar om detta.

Om vårdnadshavaren i ovan nämnda fall vill att den läropliktiga över sina studier ska få ett betyg motsvarande betyget över grundläggande utbildning där de genomgångna studierna anges och kunskapsnivån bedöms verbalt eller med siffervitsord ska den läropliktiga delta i en särskild examen enligt 38 § i lagen om grundläggande utbildning. I examen bedöms kunskapsnivån i förhållande till målen enligt läroplanen. Också andra än läropliktiga kan avlägga en särskild examen. I en särskild examen kan man avlägga lärokursen i ett ämne som ingår i den grundläggande utbildningen eller den grundläggande utbildningens lärokurs helt eller delvis. I 3 mom. i paragrafen ska därför dessutom föreskrivas att en utbildningsanordnare i systemet ska föra in uppgift om att en sådan särskild examen som avses i 38 § i lagen om grundläggande utbildning har avlagts, inklusive de genomgångna studierna och bedömningen.

8 §. Uppgifter om gymnasieutbildning. I paragrafen ska föreskrivas om vilka uppgifter som en utbildningsanordnare enligt gymnasielagen (629/1998) ska föra in i den nationella informationsresursen. I systemet ska varje utbildningsanordnare föra in uppgifter för de studerande som den ger utbildning i enlighet med gymnasielagen. Skyldigheten ska gälla alla som ordnar gymnasieutbildning och som undervisnings- och kulturministeriet har beviljat tillstånd att ordna utbildning. Enligt 88 § 2 mom. i universitetslagen ska dessutom vid ordnandet av gymnasieutbildning i universitetens övningsskolor iakttas vad som annars bestäms om gymnasieutbildning vid statliga läroanstalter.

Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen ska den utbildning som genomgås föras in i systemet. Med utbildning som genomgås ska avses gymnasieutbildning som ges ungdomar och vuxna, utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning samt genomgång av ett eller flera ämnen som ingår i gymnasiet lärokurs (ämnesstudier). Bestämmelser om timfördelningen i gymnasieutbildningen för ungdomar, utbildningen för vuxna samt den utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning finns i statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014). I undervisning som ges av utbildningsanordnare med en särskild utbildningsuppgift enligt gymnasielagen kan man avvika från timfördelningen enligt vad som bestäms i tillståndet att ordna utbildning. Det kan vara fråga om exempelvis bildkonst- eller gymnastikinriktade studier eller studier som leder till en Reifeprüfung- eller International Baccalaureate-examen. Det går att avvika från timfördelningen också med stöd av i 15 § i gymnasielagen avsett försökstillstånd som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet. Informationen om den utbildning som genomgås ska inkludera information om avvikelse från timfördelningen och innehållet i denna.

Enligt 2 punkten i momentet ska information om när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats föras in i systemet. I regel upphör studierna när gymnasiet lärokurs eller övriga studier har genomgåts. En studerande kan också avbryta studierna. Om en studerande avbryter studierna helt, ska det anses att studierna avslutas. Studierna kan avbrytas tillfälligt om den studerande enligt 25 § 1 mom. i gymnasielagen beviljas befrielse från att delta i undervisningen. Uppgifter om normal kortvarig frånvaro på grund av exempelvis sjukdom, utlandsresa eller någon annan motsvarande orsak ska dock inte föras in i informationsresursen.

Enligt 3 punkten i momentet ska genomgångna studier och en bedömning av studeranden föras in i systemet. Genomgångna studier ska hänvisa till sådan utbildning enligt 1 punkten som genomgås helt eller delvis. Bestämmelser om bedömningen av studieprestationer under studierna, om framsteg i studierna och om avgångsbetyg och andra betyg som ska ges en studerande finns i gymnasieförordningen (810/1998). Bedömningen ges med siffror eller på något annat sätt som bestäms i läroplanen.

Enligt 4 punkten i momentet ska dessutom uppgifter om ordnandet av utbildning som utgör beräkningsgrund för sådan finansiering som avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föras in i informationsresursen. Med uppgifter om ordnandet av utbildningen ska avses utbildning vid en internatskola.

Enligt 2 mom. ska en utbildningsanordnare i systemet föra in uppgift om att ett sådant prov som avses i 12 § 2 mom. i gymnasielagen, dvs. så kallade särskilda examina, har avlagts och hur den studerande har bedömts. Enligt 17 § i gymnasieförordningen kan sådana prov ordnas av den som har tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Den som deltar i proven ska visa att hans eller hennes kunskaper och färdigheter i de olika läroämnena motsvarar de kunskaper och färdigheter som ingår i lärokurserna i undervisningen för vuxna. Till den som har avlagt proven med godkänt resultat ges ett betyg över att gymnasiets lärokurs har slutförts helt eller delvis.

9 §. Uppgifter om yrkesutbildning. I paragrafen ska finnas bestämmelser om vilka uppgifter de i lagen om yrkesutbildning (/) avsedda utbildningsanordnarna ska föra in i informationsresursen. För sina studerande som får yrkesutbildning enligt lagen om yrkesutbildning ska utbildningsanordnarna i informationsresursen föra in de uppgifter som anges i paragrafen.

I lagen om yrkesutbildning föreskrivs om yrkesinriktade examina, som omfattar yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina. De yrkesinriktade examina byggs upp av yrkesinriktade examensdelar. Dessutom ingår gemensamma examensdelar i en yrkesinriktad grundexamen. I lagen om yrkesutbildning föreskrivs också om utbildning som handleder för yrkesutbildning samt utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv och som består av utbildningsdelar. I 8 § i lagen om yrkesutbildning utbildning finns dessutom bestämmelser om utbildning som inte leder till examen, dvs. utbildning som fördjupar eller kompletterar yrkeskompetensen och utbildning som förbereder för yrkesuppgifter. Enligt 1 punkten i paragrafförslaget ska i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen föras in uppgifter om vilken ovan avsedd examen eller utbildning den studerande avlägger eller genomgår.

Enligt 2 punkten i paragrafen ska uppgifter om när examen har avlagts eller utbildningen inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats föras in i informationsresursen. För yrkesutbildningens del finns i lagen om yrkesutbildning inga bestämmelser om mottagandet av studieplats eller anmälan som närvarande. Enligt 43 § i lagen om yrkesutbildning beslutar utbildningsanordnaren vem som antas som studerande. Bestämmelser om när studierätten börjar, upphör och tillfälligt avbryts finns i 96 § i lagen om yrkesutbildning. Enligt paragrafen börjar studierätten vid en tidpunkt som utbildningsanordnaren bestämmer. I regel sammanfaller inte antagningstidpunkten med tidpunkten för studierättens början, utan en studerande kan antas exempelvis i början av sommaren medan studierätten börjar på hösten, dvs. när den studerande i praktiken påbörjar sina studier. Tidpunkten för studierättens början ska föras in i informationsresursen.

De studerandes studierätt upphör i sin tur när de har avlagt den examen eller den eller de examensdelar eller genomfört den utbildning till vilken de har blivit antagna som studerande, eller

när de anses ha avgått på det sätt som anges i 97 § i lagen om yrkesutbildning. En studerande anses ha avgått, om det är uppenbart att han eller hon inte har för avsikt att delta i undervisning eller yrkesprov eller visa sitt kunnande på andra sätt i enlighet med den personliga utvecklingsplanen för kunnandet och inte har uppgett någon grundad anledning till sin frånvaro, eller om han eller hon inte har genomfört den handledande utbildningen inom den tid som anges i 11 §. En studerande anses ha avgått också när han eller hon själv skriftligen meddelar utbildningsanordnaren att han eller hon avgår. Studierätten anses också ha upphört när den har dragits in i enlighet med 81 § i lagen om yrkesutbildning.

I 96 § 3 mom. i lagen om yrkesutbildning föreskrivs om situationer där studierätten kan avbrytas tillfälligt. Enligt bestämmelsen har en studerande rätt att tillfälligt avbryta sin studierätt för den tid som han eller hon utför sådan tjänstgöring som avses i värnpliktslagen (1438/2007), civiltjänstlagen (1446/2007) eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) eller får sjukdagpenning eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004). Dessutom kan studierätten på begäran av den studerande tillfälligt avbrytas av någon annan grundad anledning. Också andra tillfälliga avbrytanden av studierna, såsom avstängning av en studerande för viss tid, ska föras in i informationsresursen.

Ovan nämnda uppgifter om när examen avlagts och utbildningen inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats behövs för att utbildningsanordnaren ska kunna ordna och planera sin egen verksamhet och för beräkningen av uppgifterna om studerandeår som ligger till grund för finansieringen av utbildningsanordnarens verksamhet. Dessutom lämnas uppgifterna ut exempelvis för beviljande eller indragning av studiestödsförmåner och för verkställande av en arbetslöshetsförmån.

Enligt den föreslagna 3 punkten ska utbildningsanordnaren i informationsresursen föra in avlagda examensdelar och genomgångna utbildningsdelar och delområden inom gemensamma examensdelar och deras omfattning, bedömning av kunnandet samt avlagd examen eller slutförd utbildning.

Enligt 57 § i lagen om yrkesutbildning ska utbildningsanordnaren ge den studerande ett examensbetyg när examen har avlagts på det sätt som anges i 50 §. Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över avlagda examensdelar, om den studerande endast avlägger en eller flera examensdelar och det kunnande som ställts som mål i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet har nåtts. Den studerande ska också ges ett betyg över avlagda examensdelar, om han eller hon anses ha avgått. Utbildningsanordnaren får dock inte utfärda ett examensbetyg eller ett betyg över avlagda examensdelar, om den studerande på grund av anpassning av bedömningen av kunnandet eller avvikelser från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet inte har uppfyllt examensdelarnas centrala krav på yrkesskicklighet och mål för kunnandet. I sådana fall ska utbildningsanordnaren utfärda ett betyg över den studerandes kunnande.

Enligt 58 § i lagen om yrkesutbildning ska utbildningsanordnaren ge den studerande ett betyg över genomförd utbildning, när en utbildning som handleder för yrkesutbildning eller en utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv har genomförts på det sätt som anges i 50 § i lagen om yrkesutbildning. Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över genomförda utbildningsdelar, om den studerande anses ha avgått. Enligt 59 § i lagen om yrkesutbildning ska utbildningsanordnaren ge den studerande ett intyg över deltagande i övrig yrkesutbildning enligt 8 § i lagen om yrkesutbildning, när utbildningen har slutat eller om den studerande anses ha avgått. Utbildningsanordnaren ska på begäran av den studerande

ge honom eller henne ett intyg över deltagande i examensutbildning eller handledande utbildning.

Avsikten är att utfärda närmare bestämmelser om innehållet i och bilagorna till betyg genom en statsrådsförordning om yrkesutbildning.

Den studerandes kunnande bedöms genom att kunnandet jämförs med det kunnande som anges i examens- eller utbildningsgrunderna. Bedömningen ska omfatta alla krav på yrkesskicklighet och mål för kunnandet som ställts för den examensdel som ska avläggas eller den utbildningsdel som ska genomföras. Om bedömningen av kunnandet har anpassats i enlighet med 64 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning eller om avvikelse från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet har gjorts i enlighet med 66 §, bedöms kunnandet genom att det jämförs med målen i den studerandes personliga utvecklingsplan för kunnandet. Bedömarna bedömer kunnandet hos en studerande separat för varje examens- eller utbildningsdel samt i fråga om gemensamma examensdelar separat för varje delområde. På grundval av bedömningen av kunnandet ger bedömarna vitsord för yrkesinriktade examensdelar, gemensamma examensdelar och deras delområden och för utbildningsdelar i handledande utbildning i enlighet med skalan för bedömning av kunnandet.

I fråga om bedömningen av de studerandes kunnande ska föras in vitsorden för examensdelar och handledande utbildning eller uppgifter om den studerandes kunnande i de examensdelar där den studerande på grund av anpassning eller avvikelse inte har uppnått examensdelarnas centrala krav på yrkesskicklighet och mål för kunnandet.

Enligt den föreslagna 4 punkten ska utbildningsanordnaren i informationsresursen föra in också uppgifter som behövs vid beräkningen av de studerandeår som avses i 32 b § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt uppgifter som används som viktningssgrund för den basfinansiering och den prestationsfinansiering som avses i den lagen. Studerandeår är ett verktyg för kvantitativ reglering av styr- och regleringssystemet för yrkesutbildning och det ska också användas som grund för bestämmande av basfinansieringen. Enligt huvudregeln i 32 b § 1 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beaktas den studerande som grund för finansieringen från den dag då den studerandes studierätt börjar fram till den dag då studierätten upphör. Den studerande beaktas dock inte som grund för finansieringen om den studerandes studierätt har avbrutits tillfälligt. Målet är att man vid beräkningen av studerandeåren så direkt som möjligt ska kunna vidareutnyttja de uppgifter om den första respektive sista studiedagen samt om avbrytande av studierna som finns i informationsresursen.

I 32 b § 2 mom. föreskrivs om ett undantag enligt vilket den studerande beaktas som grund för finansieringen endast till den del det är fråga om studiedagar som har överenskommit i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet, om det i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet som avses i 44 § i lagen om yrkesutbildning eller i 8 § i den nämnda lagen avsedd utbildning i övrigt har överenskommit att den studerande inte studerar alla regelbundna studiedagar. Om den studerande studerar i flera fristående perioder beaktas dock dessa fristående perioder utifrån den dag då perioden börjar och upphör. Också i sådana fall är avsikten att uppgifterna om studietiden och studiedagarna ska fås via informationsresursen. Då ska utbildningsanordnaren vid sidan av den första och sista studiedagen dessutom föra in också den andel av denna tid som ska beaktas vid beräkningen av de dagar som hör till studerandeåret. Om den studerande studerar i flera fristående perioder ska dessa fristående perioder föras in i informationsresursen och bestäms de dagar som hör till studerandeåret direkt utifrån periodernas längd. Enligt 32 b § 3 mom. i finansieringslagen utfärdas närmare bestämmelser om beaktande

av en studerande som grund för finansieringen genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. I det datainnehåll som förs in i informationsresursen ska också regleringen i förordningen beaktas.

Sådana uppgifter om basfinansieringen av yrkesutbildning som avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, dvs. som i praktiken används som viktningssgrund för studerandeåren och som ska föras in i informationsresursen är ordnande av inkvartering enligt 103 § i lagen om yrkesutbildning, ordnande av sådan personalutbildning som avses i 9 § i lagen om yrkesutbildning, ordnande av sådan arbetskraftsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning och ordnande av fängelseutbildning. Enligt 32 d § 4 mom. i finansieringslagen utfärdas närmare bestämmelser om viktcoefficienterna för basfinansieringen genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. I det datainnehåll som förs in i informationsresursen ska också regleringen i förordningen beaktas.

Som viktningssgrund för basfinansieringen används också kostnaderna för ordnande av olika examina, handledande utbildning och annan yrkesutbildning samt ordnande av sådana studier som stöder studiefärdigheterna och som avses i 63 § i lagen om yrkesutbildning. Informationen om olika examina, handledande utbildning och annan yrkesutbildning ska föras in redan med stöd av den föreslagna 1 punkten. Studier som stöder studiefärdigheterna ordnas i sin tur i samband med examensutbildning. Ordlandet av sådana studier ska i vissa fall kunna användas som viktningssgrund för finansieringen. Därför ska i informationsresursen föras in information om för vilken tid studier som stöder studiefärdigheterna används som grund för finansieringen. I de uppgifter som förs in i informationsresursen ska dessutom beaktas att en studerande kan avlägga examensdelar som hör till flera olika examina. Närmare bestämmelser om dessa viktningssgrunder utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet, och i det datainnehåll som förs in i informationsresursen ska regleringen i förordningen beaktas.

Dessutom utgör ordnande av särskilt stöd enligt 64 § i lagen om yrkesutbildning och krävande särskilt stöd enligt 65 § i lagen sådana uppgifter som används som viktningssgrund för basfinansieringen och prestationsfinansieringen för yrkesutbildningen och som ska föras in i informationsresursen. Närmare bestämmelser om även dessa viktningssgrunder utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet, och i det datainnehåll som förs in i informationsresursen ska regleringen i förordningen beaktas.

10 §. Utlämnande av uppgifter ur informationsresursen. I 1 mom. i paragrafen ska finnas bestämmelser om när uppgifter ur informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen får lämnas ut. Genom bestämmelserna ska för myndigheterna eller andra aktörer inte i sak skapas några nya rättigheter att få uppgifter, utan rätten att få uppgifter som finns i informationsresursen ska fastställas med stöd av bestämmelserna om utlämnande och erhållande av information i den allmänna lagstiftningen och vederbörande speciallagstiftning. Utlämnandet av uppgifter ur en myndighets personregister fastställs enligt bestämmelserna i offentlighetslagen och personuppgiftslagen. Personuppgifter ur en myndighets personregister får lämnas ut om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. Den som begär att få en uppgift ska då meddela för vilket ändamål uppgifterna kommer att användas och övriga omständigheter som behövs för att kunna utreda förutsättningarna för utlämnande av uppgifter samt vid behov meddela hur uppgifterna kommer att skyddas. Noggrannare reglering förutsätts dock till den del det är fråga om sekretessbelagda uppgifter. Enligt 26 § 1 mom. i offentlighetslagen kan en myndighet ur en sekretessbelagd myndighetshandling lämna ut uppgifter, om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter eller när sekretessplikt har föreskrivits till skydd för någons intressen och denne sam-

tycker till att uppgifter lämnas ut. I 29 § i offentlighetslagen föreskrivs separat att en myndighet till en annan myndighet kan lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter, sekretessplikt har föreskrivits till skydd för någons intressen och denne samtycker till att uppgifter lämnas ut, handlingen behövs vid behandlingen av ett förhandsbesked, ett förhandsavgörande, sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, en klagan med anledning av en åtgärd, ett underställt ärende eller av besvär som anförts hos ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan eller uppgiften behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag som är riktat mot en myndighet ska kunna utföras.

Enligt 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen ska uppgifter ur informationsresursen kunna lämnas ut till myndigheter som enligt lag eller en lagstadgad uppgift har rätt att av en utbildningsanordnare få sådana uppgifter som finns i informationsresursen. Sekretessbelagda uppgifter ska dock få lämnas ut endast om det separat uttryckligen i lag föreskrivs om utlämnande av uppgifterna eller rätten att få uppgifterna. För tydlighetens skull är det nödvändigt att precisera att bestämmelsen om utlämnande inte ger rätt till avvikelser från sekretessen eller från de bestämmelser om utlämnande eller erhållande av information med stöd av vilka det går att avvika från sekretessen.

I de situationer som avses i bestämmelsen är det fråga om uppgifter som med stöd av gällande lagstiftning lämnas ut ur utbildningsanordnarnas elevregister. I fortsättningen ska uppgifterna kunna lämnas ut till en myndighet ur den nationella informationsresursen, där respektive utbildningsanordnare likaså är registeransvarig. Enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen gäller vad som sägs om en myndighet även sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda personer som utövar offentlig makt och som enligt en lag, en bestämmelse eller en föreskrift som meddelats med stöd av en lag eller en förordning utför ett offentligt uppdrag.

Enligt 2 punkten i momentet ska uppgifter kunna lämnas ut till Utbildningsfonden till den del den med stöd av lag har rätt att få uppgifter som finns i informationsresursen. Enligt bestämmelserna i lagen om Utbildningsfonden (1306/2002) och lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) har fonden rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter om en persons studier för skötseln av sina uppgifter. Utbildningsfonden förvaltas av arbetsmarknadsparterna och är således inte någon myndighet. Om dess rätt att få uppgifter ur informationsresursen ska föreskrivas separat. Detta är motiverat med hänsyn till den föreslagna lagens syften.

Uppgifter ska dessutom kunna lämnas ut till en myndighet eller någon annan aktör med stöd av ett specifikt samtycke från den berörda personen. Närmare bestämmelser om givande av samtycke ska finnas i 29 § 5 mom. Om någon exempelvis vid sökande av arbete behöver sända in uppgifter som finns i informationsresursen till ett företag, ska vederbörande kunna ge sitt samtycke till att informationen får lämnas ut ur informationsresursen.

Uppgifter ur informationsresursen ska kunna lämnas ut bland annat till Folkpensionsanstalten för skötseln av uppgifter enligt lagen om studiestöd (65/1994), lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997), lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) och lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003), till Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsmyndigheterna och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter för utredning av förutsättningarna för att få en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för skötseln av uppgifter enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och lagen om yr-

kesutbildade personer inom socialvården (817/2015), till studentexamensregistret enligt 3 kap. i lagen för ordnande av studentexamen, till antagningsregistret enligt 4 kap. i lagen för antagningen av studerande, till Utbildningsfonden för skötseln av uppgifter enligt lagen om Utbildningsfonden och lagen om vuxenutbildningsstöd, till försäkringsanstalter för skötseln av uppgifter enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och till ett register enligt lagen om utlänningsregistret (1270/1997) för skötseln av uppgifter som föreskrivits för Migrationsverket. Uppgifter ska kunna lämnas ut också till andra myndigheter, eftersom de myndigheter till vilka uppgifter ur informationsresursen kan lämnas ut inte förtecknas i detalj i lagen. En myndighet ska dock alltid ha lagstadgad rätt till att få uppgifterna.

Uppgifter som behövs för fastställandet av sådan finansiering av verksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen och lagen om yrkesutbildning som avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och för övervakning av finansieringen ska kunna lämnas ut till statsbidragsmyndigheten.

Dessutom ska utbildningsanordnaren på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. Uppgifterna ska kunna lämnas ut via den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen till den del dessa uppgifter finns i informationsresursen.

Sådana uppgifter som Statistikcentralen har rätt att få med stöd av statistiklagen (280/2004) ska kunna lämnas ut ur informationsresursen till Statistikcentralen.

I 2 mom. i paragrafen ska dessutom föreskrivas att Utbildningsstyrelsen, som administrerar informationsresursen, utgående från informationsresursen får ta fram datamaterial som behövs för utvärdering, utveckling, statistikföring och annan uppföljning samt styrning och finansiering av utbildningen och forskningen. I sådana fall ska uppgifterna inte separat behöva lämnas ut ur informationsresursen.

11 §. Tid för bevarande av uppgifterna i informationsresursen. I paragrafen ska föreskrivas om tiden för bevarande av de uppgifter som förs in i informationsresursen. Enligt förslaget ska de uppgifter som förs in i regel bevaras permanent i informationsresursen. Detta är motiverat i synnerhet med hänsyn till den som genomgår undervisning eller utbildning eller avlägger en examen. En person kan behöva uppgifter om en avlagd examen till och med flera år eller årtionden efter att examen avlagts, exempelvis vid sökande av arbete eller ansökan till fortsatta studier.

De uppgifter som gäller tillfälligt avbrytande av studierna och de uppgifter som har förts in med tanke på beviljandet av finansiering för undervisning och utbildning ska dock bevaras i endast fem år från det att studierna avslutades eller examen avlades. Exempelvis behövs uppgifter om finansieringen av undervisning och utbildning inte längre efter det att de uppgifter som hänför sig till fastställandet av finansieringen har slutförts.

3 kap. Studentexamensregistret

12 §. Ändamålet med studentexamensregistret. De gällande bestämmelserna om studentexamensregistret ska tas in i lagen i huvudsak som sådana. I paragrafen om ändamålet ska bestämmelserna om ändamålet med studentexamensregistret huvudsakligen vara likadana som i 7 § 1 mom. i den gällande lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret.

13 §. *Registeransvarig för studentexamensregistret.* Paragrafen ska motsvara 7 § 2 mom. i den gällande lagen. Studentexamensregistret förs av studentexamensnämnden för skötseln av de uppgifter som föreskrivits för nämnden i lag.

14 §. *Studentexamensregistrets datainnehåll och skyldigheten att föra in uppgifter.* Paragrafen ska i övrigt motsvara 8 § 1—3 mom. i den gällande lagen, men enligt förslaget ska till 2 mom. 1 punkten som uppgift som ska föras in i studentexamensregistret fogas studentnumret i fråga om dem som anmält sig till proven och deltagit i dem.

15 §. *Utlämnande av uppgifter ur studentexamensregistret.* Paragrafen ska motsvara 9 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen.

16 §. *Tid för bevarande av uppgifterna i studentexamensregistret.* Paragrafen ska motsvara 8 § 4 mom. i den gällande lagen.

4 kap. **Antagningsregistret**

17 §. *Ändamålet med antagningsregistret.* Bestämmelserna om antagningsregistret ska tas in i den nya lagen i huvudsak med nuvarande innehåll. Lagens 17 § ska till innehållet motsvara 1 § 1 mom. och 2 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret. I paragrafen ska föreskrivas om ändamålet med registret. Registret ska vidareuppdelas i delregister, som omfattar registret för ansökan till högskolorna och registret för ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och övrig utbildning efter den grundläggande utbildningen. I fråga om registret för ansökan till högskolorna ska användningen dock preciseras så att denna innefattar också övervakning av begränsningarna vid mottagandet av studieplats. Bestämmelser om begränsningarna finns i 38 § i universitetslagen och 28 c § i yrkeshögskolelagen (932/2014).

18 §. *Registeransvarig för antagningsregistret.* Paragrafen ska innehållsmässigt motsvara 1 § 2 mom. och 1 a § i den gällande lagen.

19 §. *Antagningsregistrets datainnehåll.* Paragrafen ska innehållsmässigt motsvara 3 § i den gällande lagen.

20 §. *Datakällor för antagningsregistret.* Paragrafen ska innehållsmässigt motsvara 4 § i den gällande lagen.

21 §. *Utlämnande av uppgifter ur antagningsregistret.* Paragrafen ska innehållsmässigt motsvara 5 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen.

22 §. *Tid för bevarande av uppgifterna i antagningsregistret.* På samma sätt som enligt 6 § 1 mom. i den gällande lagen ska uppgifterna i antagningsregistret i regel bevaras i fem år efter det att ett beslut om antagning har fattats. De uppgifter om mottagandet av en studieplats som finns i registret för ansökan till högskolorna ska dock bevaras permanent, eftersom en del av studieplatserna enligt 36 b § i universitetslagen och 28 b § i yrkeshögskolelagen i den gemensamma ansökan ska reserveras för dem som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen, eller som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat vårterminen 2014 eller tidigare, men inte har avlagt högskoleexamen.

I den föreslagna lagen ska inte finnas något sådant bemyndigande för arkivverket att bestämma om permanent bevarande av uppgifterna i antagningsregistret som i 6 § 2 mom. i den gällande lagen. Bestämmelser om detta finns i 8 § 3 mom. i arkivlagen (831/1994).

5 kap. **Högskolornas riksomfattande datalager**

23 §. *Ändamålet med högskolornas riksomfattande datalager.* Bestämmelserna om högskolornas riksomfattande datalager ska tas in i den nya lagen i huvudsak enligt det nuvarande innehållet. Lagens 23 § ska till innehållet motsvara 6 a § i den gällande lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret.

24 §. *Teknisk administratör samt registeransvariga för högskolornas riksomfattande datalager.* Paragrafen ska innehållsmässigt motsvara 6 b § i den gällande lagen.

25 §. *Datainnehållet i högskolornas riksomfattande datalager och skyldigheten att föra in uppgifter.* Det enligt lag fastställda datainnehållet i högskolornas riksomfattande datalager ska till vissa delar utvidgas i förhållande till den gällande lagen. Enligt 1 mom. 2 punkten ska i datalagret föras in uppgifter om examina som en person avlagt och specialiseringsutbildningar som en person genomgått samt uppgifter om alla studieprestationer och vitsorden för dem. I praktiken har högskolorna redan nu i datalagret fört in dessa uppgifter med stöd av överenskommen i enlighet med 6 c § 3 mom. i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska i datalagret föras in uppgifter också om en persons studierätt inom utbildning som leder till examen och inom specialiseringsutbildningar samt uppgifter om mottagandet av en studieplats och anmälan till utbildning som leder till examen och anmälan till specialiseringsutbildning. Den föreslagna bestämmelsen ska svara mot vad högskolorna redan nu har fört in i datalagret.

26 §. *Utlämnande av uppgifter ur högskolornas riksomfattande datalager.* Paragrafen ska till innehållet i huvudsak motsvara 6 d § i den gällande lagen.

27 §. *Tid för bevarande av uppgifterna i högskolornas riksomfattande datalager.* Paragrafen ska innehållsmässigt motsvara 6 § e i den gällande lagen.

6 kap. **Tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter**

28 §. *Ändamålet med tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter samt uppgifter som lämnas ut.* I det föreslagna 6 kap. ska finnas bestämmelser om den tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter som Utbildningsstyrelsen administrerar. I 28 § i lagen ska finnas bestämmelser om ändamålet med tjänsten. De uppgifter om personer som finns i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, studentexamensregistret, antagningsregistret och högskolornas riksomfattande datalager ska föras samman och centraliserat för kontroll och vidareutnyttjande tillhandahållas personerna själva och lämnas ut till dem som har rätt att få uppgifterna.

Utbildningsstyrelsen ska lämna ut uppgifter som finns i informationsresurserna och registren på vederbörande registeransvarigas vägnar. Inrättandet av tjänsten påverkar inte i övrigt de registeransvarigas uppgifter eller skyldigheter. Genom bestämmelserna om tjänsten skapas för myndigheterna eller andra aktörer inte i sak några nya rättigheter att få uppgifter, utan rätten att få uppgifter som finns i informationsresurserna och registren ska fastställas med stöd av

bestämmelserna om utlämnande och erhållande av information i den allmänna lagstiftningen och vederbörande speciallagstiftning. Bestämmelserna ska inte hindra en registeransvarig från att själv lämna ut uppgifter ur ovan nämnda register eller informationsresurser och ska inte täcka alla utlämningsituationer. Avsikten är dock att myndigheter som i sin verksamhet behöver uppgifter som finns i ovan nämnda informationsresurser och register och de som med stöd av vederbörande persons samtycke har rätt att få uppgifterna normalt ska begära uppgifterna via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter och inte av de registeransvariga.

Genom tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter genomförs lagens målsättning och syfte om att datasäkert och centraliserat lämna ut studieprestations- och examensuppgifter, säkerställa uppgifternas enhetlighet och tillförlitlighet samt effektivisera förvaltningen och främja livslångt lärande. Uppgifterna om personers studierätt, närvaro samt studie och examensprestationer ska heltäckande och centralt tillhandahållas för kontroll och vidareutnyttjande av personerna själva. Uppgifterna ska också kunna lämnas ut heltäckande, tillförlitligt och kostnadseffektivt till de myndigheter som behöver dem i sin verksamhet. Tjänsten ska göra det lättare för den berörda personen att själv elektroniskt lämna in de utredningar som behövs för olika myndighetsprocesser. Genom tjänsten får medborgarna uppgifterna om sin egen studiehistoria centraliserat på en och samma gång. Också myndigheterna får uppgifterna så heltäckande som möjligt via en enda tjänst. Med hjälp av tjänsten ska utbildningsanordnarna kunna fylla sina skyldigheter att lämna ut uppgifter till varandra och andra myndigheter till den del uppgifterna om utlämnandet av uppgifter har förts in i den nationella informationsresursen.

I paragrafens 2 mom. ska finnas bestämmelser om vilka uppgifter som får lämnas ut via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter. Med hjälp av tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter får utlämnas sådana uppgifter i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen som avses i 7—9 §, sådana uppgifter i studentexamensregistret som avses i 14 § 2 mom. med undantag av provprestationer och bedömningsanteckningar, sådana uppgifter i antagningsregistret som avses i 19 § och sådana uppgifter i högskolornas riksomfattande datalager som avses i 25 § 1 mom. Övriga än ovan nämnda uppgifter får inte lämnas ut med hjälp av utlämnings-tjänsten.

29 §. Utlämnande av uppgifter via tjänsten. I 1 mom. i paragrafen ska finnas bestämmelser om det användargränssnitt i tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter med hjälp av vilket en person om vilken har förts in uppgifter i de register och informationsresurser som omfattas av lagens tillämpningsområde kan kontrollera och vidareutnyttja sina egna uppgifter. Personen ska centraliserat ha tillgång till alla sina personuppgifter som i enlighet med 28 § 2 mom. ingår i de register och informationsresurser som omfattas av tjänsten.

Enligt 2 mom. ska uppgifter i de register och informationsresurser som avses i lagen kunna lämnas ut till myndigheter via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter med stöd av den rätt att få uppgifter myndigheten har enligt lag eller på grundval av en lagstadgad uppgift. Utlämnandet av uppgifter via tjänsten ska således förutsätta att det finns en bestämmelse om rätt att få information. I fråga om tjänsten ska inte dras upp gränser för den krets av myndigheter som kan få uppgifter via tjänsten eller de myndighetsuppgifter eller syften för vilka uppgifter via tjänsten kan lämnas ut. Bestämmelser om myndigheternas uppgifter och rättigheterna att få information i samband med dessa och om skyldigheten att ge information finns i vederbörande lagstiftning.

Med stöd av 29 § 3 mom. i offentlighetslagen kan en myndighet för en annan myndighet öppna en teknisk anslutning till sådana uppgifter i sitt personregister som den andra myndigheten enligt en i lag särskilt bestämd skyldighet ska beakta när den fattar beslut. I fråga om sekretessbelagda personuppgifter kan via anslutningen hämtas uppgifter om sådana personer som har gett sitt samtycke till det. Något samtycke behövs dock inte om det föreskrivits om anslutningen genom en speciallag. I det föreslagna 3 mom. ska föreskrivas att myndigheterna får uppgifter ur tjänsten genom en teknisk anslutning. För att en teknisk anslutning ska kunna öppnas krävs alltid att det på förhand säkerställs att utlämnandet av uppgifter sker lagenligt. För att en teknisk anslutning till en annan myndighet ska kunna öppnas krävs i praktiken att parterna innan den tekniska anslutningen genomförs och öppnas tillsammans överenskommit om och fastställt samt säkerställt att samtliga krav enligt lag uppfylls när uppgifter lämnas ut. Den myndighet som begär uppgifter ska klargöra vilka bestämmelser rätten till uppgifterna eller skyldigheten att lämna ut uppgifterna grundar sig på, för vilket ändamål uppgifterna kommer att användas och hur de uppgifter som lämnas ut med hjälp av anslutningen kommer att skyddas.

Enligt 4 mom. ska uppgifter via tjänsten kunna lämnas ut i enlighet med förfarandena enligt 2 och 3 mom. också till Utbildningsfonden.

En person om vilken det förts in uppgifter i ett sådant register eller en sådan informationsresurs som avses i denna lag kan enligt paragrafens 5 mom. i tjänsten dessutom ge ett specifikt samtycke till att en uppgift i registret eller informationsresursen lämnas ut. Samtycket ska också kunna återkallas när som helst. Uppgifterna ska lämnas ut via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter i elektronisk form med samtycke från den berörda personen. Utlämnningar med stöd av en persons samtycke ska inte begränsas till att gälla enbart myndigheter.

Via tjänsten ska de uppgifter som lämnas ut hämtas ur registret eller informationsresursen i fråga. Uppgifter som lämnas ut ska inte bevaras i tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter. Bestämmelser om loggdata som uppkommer i tjänsten ska finnas i 30 §.

30 §. Administratörens uppgifter. Det föreslås att tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter ska skötas av utbildningsstyrelsen. Enligt 1 mom. ska Utbildningsstyrelsen svara för tjänstens allmänna funktion och öppningen av tekniska anslutningar. En teknisk anslutning ska genomföras så att anslutningsmottagaren inte kommer åt andra uppgifter än sådana för vilka anslutningen har öppnats för vederbörande och vilka är nödvändiga för ändamålet. Uppgifter som lämnas ut via tjänsten inverkar väsentligt på de registrerades rättsskydd, eftersom uppgifterna används för beslut som gäller de registrerade. När dataöverföringarna planeras ska därför särskild uppmärksamhet fästas vid att uppgifterna är riktiga och oföränderliga.

Enligt 2 mom. ska Utbildningsstyrelsen svara för lagenligheten vid utlämnandet av uppgifter via tjänsten och för klarläggandet av förutsättningarna för att öppna tekniska anslutningar. Ansvar för utlämnandet av uppgifter ska således överföras från de registeransvariga till Utbildningsstyrelsen till den del det är fråga om utlämnningar via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter. Detta innebär att denna registerföringsrelaterade uppgift överförs från de registeransvariga till Utbildningsstyrelsen. I lagen ska anges i vilka situationer uppgifter kan lämnas ut via utlämningstjänsten. Situationer där Utbildningsstyrelsen får lämna ut uppgifter via utlämningstjänsten ska grunda sig på rätten att få uppgifter enligt lag eller ske med stöd av samtycke från den berörda personen. Utbildningsstyrelsen ska således inte ha någon betydande prövningsrätt i sak i fråga om huruvida de uppgifter som begärts lämnas ut eller

inte. Utlämningsuppgiften i enlighet med förslaget kan anses vara noggrant avgränsad. Därför kan det anses godtagbart att de registeransvarigas uppgift överförs.

Enligt 3 mom. ska Utbildningsstyrelsen svara för tjänstens tillgänglighet och skyddet av denna och samla in loggdata om användning av tjänsten. Utbildningsstyrelsen ska vara registeransvarig för det loggdataregister som bildas av loggdata. Enligt 4 mom. ska Utbildningsstyrelsen vara skyldig att underrätta de registeransvariga om att en teknisk anslutning öppnas.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt 1 a § 2 mom. i den gällande lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret utfärdas närmare bestämmelser om den registeransvariges uppgifter genom förordning av statsrådet. Statsrådets förordning om förfarandet vid ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen har delvis utfärdats med stöd av bestämmelsen i fråga. Enligt 7 § i förordningen svarar Utbildningsstyrelsen på riksplanet för genomförandet av de i förordningen avsedda ansökningarna samt för mottagningen, behandlingen och förvaringen av ansökningarna. Utbildningsstyrelsen bestämmer om närmare tidtabell för förandet av ansökningsregistret. Utbildningsstyrelsen har dessutom till uppgift att i samarbete med utbildningsanordnarna producera information för att stödja dem som blivit utan studieplats att söka sig till någon annan utbildning eller ut i arbetslivet. I 18 § 3 mom. i den föreslagna lagen ska finnas ett motsvarande bemyndigande att utfärda förordning som i den gällande lagen. Enligt övergångsbestämmelserna i lagen ska ovan nämnda bestämmelser i förordningen alltjämt förbli i kraft, även om lagen i fråga upphävs.

Den hänvisning till 1 § 1 mom. 2 punkten i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret som finns i 5 § i statsrådets förordning om förfarandet vid ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen ska ändras så att den hänvisar till 17 § i den föreslagna lagen om nationella studie- och examensregister.

I 25 § i statsrådets förordning om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet finns bestämmelser om lämnandet av uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen. Paragrafen ska ändras till den del uppgifter i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen framöver används för att fastställa finansieringen. Ovan nämnda uppgifter ska inte längre behöva meddelas separat, eftersom statsbidragsmyndigheten ska få uppgifterna via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter.

Enligt 6 § 2 mom. i den föreslagna lagen om nationella studie- och examensregister ska Utbildningsstyrelsen bestämma närmare om hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen aktuella. Utbildningsstyrelsen meddelar dessutom närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som anges i 7—9 § i den föreslagna lagen. Utbildningsstyrelsen ska kunna meddela föreskrifter endast inom de gränser som lagen tillåter. I praktiken ska genom föreskrifter kunna preciseras i vilken form de lagstadgade uppgifterna ska föras in i informationsresursen. På så sätt säkerställs att uppgifterna i informationsresursen är enhetliga.

3 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Det föreslås att lagen om nationella studie- och examensregister ska träda i kraft den 1 januari 2018. Innan lagen träder i kraft kan Utbildningsstyrelsen och utbildningsanordnarna bereda sig på bestämmelsernas ikraftträdande genom att vidta de behövliga åtgärder som bestämmelserna förutsätter.

Genom lagen ska lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret upphävas.

Med stöd av en övergångsbestämmelse ska ett studentnummer på begäran av utbildningsanordnaren eller högskolan kunna tilldelas en elev eller studerande som är elev eller studerande hos utbildningsanordnaren eller högskolan den 1 oktober 2017 eller därefter. På så sätt kan man börja tilldela studentnummer redan innan lagen träder i kraft, vilket gör det smidigare att föra in uppgifterna om elever och studerande i de i lagen avsedda registren och informationsresurserna när lagen träder i kraft.

I den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen ska införas de i 7—9 § avsedda uppgifterna om personer som vid ikraftträdandet av lagen är elever eller studerande vid den aktuella utbildningsanordnarens läroanstalt, inklusive sådana studier, utbildnings- och examensdelar och delområden inom studierna eller utbildningen som har genomgått före ikraftträdandet av lagen. I informationsresursen ska det dock inte föras in uppgifter om sådana studier på årskurser inom den grundläggande utbildningen som genomgått före ikraftträdandet av lagen. I dagsläget har dessa uppgifter inte förts in i utbildningsanordnarnas studieadministrationssystem i en sådan form att det skäligen vore möjligt att föra in dem i den nationella informationsresursen. I informationsresursen ska dessutom uppgifterna om år 2017 avlagda yrkesexamina föras in.

Genom övergångsbestämmelserna ska säkerställas ett tillräckligt datainnehåll i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen i begynnelseskedet. Ovan nämnda uppgifter ska ha förts in i informationsresursen senast den 31 januari 2018.

Om förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning ordnas på en sådan plats som avses i 1 § 2 eller 3 mom. i lagen om småbarnspedagogik (36/1973) ska de i 7 § avsedda uppgifterna om eleverna i förskoleundervisning föras in från och med den 1 januari 2019. Likaså ska i 8 § i den föreslagna lagen avsedda uppgifter om avlagda Reifeprüfung-examina föras in i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen från och med den 1 januari 2019.

I lagen ska dessutom finnas motsvarande övergångsbestämmelse som den i lagen om ändring av 8 och 9 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (279/2016). Provpresentationer i pappersformat förs inte in i studentexamensregistret.

De bestämmelser i statsrådets förordning om förfarandet vid ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen som gäller de för antagningsregistret registeransvarigas uppgifter och som utfärdats med stöd av 1 a § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret ska förbli i kraft.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I denna proposition föreslås det att det ska stiftas en lag om nationella studie- och examensregister. I förslaget ingår i huvudsak motsvarande bestämmelser om nuvarande studentexamensregister, antagningsregister och högskolornas riksomfattande datalager som finns i den gällande lagstiftningen. I lagen ska dessutom föreskrivas om den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen och om Utbildningsstyrelsens tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter, vilka nyinrättas.

I den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen ska i fråga om den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen föras in sådana uppgifter om studier, prestationer, examina och närvaro samt sådana uppgifter om ordnandet av undervisning och utbildning som en person behöver vid ansökan till en utbildning, under utbildningen, i arbetslivet och vid ansökan om utbildningsförmåner. I informationsresursen ska det dessutom föras in uppgifter som behövs för beviljande av statsfinansiering för undervisning och utbildning. Utbildningsanordnarna ska vara registeransvariga för de uppgifter som de har fört in i systemet. Utbildningsstyrelsen ska vara teknisk administratör för informationsresursen.

Via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter ska de uppgifter som finns i de register och informationsresurser som avses i den föreslagna lagen föras samman och tillhandahållas centraliserat för kontroll och vidareutnyttjande av den berörda personen samt lämnas ut till dem som har rätt att få uppgifterna. Utbildningsstyrelsen ska svara för genomförandet av utlämnandet av uppgifter via tjänsten.

Enligt 10 § i grundlagen (731/1999) tryggas skyddet för vars och ens privatliv som grundläggande fri- och rättighet. Enligt 1 mom. i paragrafen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagens laghänvisning om skyddet för personuppgifter förutsätter att lagstiftaren föreskriver om denna rättighet, men enligt grundlagen kan lagstiftaren bestämma om regleringsdetaljerna. Lagstiftarens rörelsefrihet begränsas av att skyddet för personuppgifterna delvis omfattas av det tryggnade privatlivet i samma moment (t.ex. GrUU 25/1998 rd, s. 2/I och GrUU 14/2002 rd, 2). Sammantaget är det fråga om att lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med hänsyn till det samlade systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna. Lagstiftaren är i sin prövning bunden av att det med tanke på skyddet för personuppgifter i enlighet med utskottets tolkningspraxis vid en registrering är viktigt att reglera åtminstone registreringen syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och bevaringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara omfattande och detaljerad (se t.ex. GrUU 14/2002 rd, s. 2, GrUU 27/2006 rd, s. 2/I och GrUU 11/2016 rd, s. 8). Grundlagsutskottet har konstaterat att kravet på bestämmelser i lag också gäller möjligheten att överlåta personuppgifter via en teknisk anslutning (GrUU 12/2002 rd, s. 5).

Grundlagsutskottet har ansett att det inte är förenligt med skyddet av personuppgifter att uppgifter bevaras varaktigt om det inte är befogat av skäl som är kopplade till informationssystemets art eller syfte (GrUU 51/2002 rd, s. 3/II och GrUU 54/2010 rd, s. 2—3). Det har ansetts motiverat att uppgifter bevaras varaktigt exempelvis om uppgifter som delvis är oförändrade eller ändras långsamt och som inte uppdateras bara för någons höga nöjes skull behövs för att arbetet ska kunna skötas (GrUU 54/2010 rd). Grundlagsutskottet har dessutom ansett att alltför ospecificerade och omfattande bestämmelser om rättigheter att få uppgifter strider mot

10 § 1 mom. i grundlagen (t.ex. GrUU 7/2000 rd, GrUU 14/2002 rd, GrUU 15/2002 rd och GrUU 74/2002 rd).

Med hänsyn till skyddet av personuppgifter innehåller den föreslagna lagen om nationella studie- och examensregister behövliga bestämmelser om användningen, datainnehållet, utlämnandet av uppgifter, bevaringstiderna samt grunderna för registreringen och innehållet i de personuppgifter som ska registreras i fråga om den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Uppgifterna om genomgångna studier och utbildningar, avlagda examina och genomgångna utbildnings- och examensdelar, om tidpunkterna för när dessa inletts respektive avslutats, om vitsord och om bedömningar av en elev eller kunnandet ska bevaras i informationsresursen permanent, vilket måste anses vara godtagbart med hänsyn till informationsresursens syfte. De uppgifter som enligt förslaget ska föras in i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen är i huvudsak offentliga, men informationsresursen kommer delvis att innehålla även sekretessbelagda uppgifter. Sekretessbelagda uppgifter ska kunna lämnas ut endast om det separat uttryckligen i lag föreskrivs om utlämnande av informationen eller rätt att få informationen. Genom de föreslagna bestämmelserna ska rättigheterna att få uppgifter ur informationsresursen inte utvidgas jämfört med den gällande lagstiftningen. Lagförslaget måste därför också till denna del anses vara godtagbart med avseende på 10 § 1 mom. i grundlagen. Inte heller bestämmelserna om tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter ska utvidga myndigheternas eller andra aktörers rätt att få uppgifter.

På ovan nämnda grunder kan det anses att lagförslaget i tillräcklig mån garanterar kravet på skydd för privatlivet enligt 10 § i grundlagen. Propositionen torde kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med tanke på kravet att regleringen av uppgifternas tillåtna användningsändamål och tillförlitlighet på lagnivå skall vara omfattande och detaljerat föreslås det dock att ett utlåtande om propositionen inhämtas hos grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om nationella studie- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Lagen syftar till att

- 1) göra det möjligt att på elektronisk väg datasäkert och centraliserat samla in, behandla och lämna ut studieprestations- och examensuppgifter om en person till personen själv och myndigheter som behöver uppgifterna;
- 2) säkerställa studieprestations- och examensuppgifternas enhetlighet och tillförlitlighet samt effektivisera förvaltningens verksamhet;
- 3) främja ansökan till utbildning, identifieringen och erkännandet av tidigare kunskap samt livslångt lärande.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på utbildning och examina om vilka det föreskrivs i

- 1) lagen om grundläggande utbildning (628/1998);
- 2) gymnasielagen (629/1998);
- 3) lagen om anordnande av studentexamen (672/2005);
- 4) lagen om yrkesutbildning (/);
- 5) yrkeshögskolelagen (932/2014);
- 6) universitetslagen (558/2009).

I denna lag föreskrivs det om studentnummer och studentnummerregistret, den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, studentexamensregistret, antagningsregistret samt högskolornas riksomfattande datalager. Lagen innehåller dessutom bestämmelser om den tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter som Utbildningsstyrelsen ska svara för.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag ska personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas på behandlingen av uppgifter i de register, de informationsresurser och den tjänst som avses i denna lag.

3 §

Studentnummer och studentnummerregistret

Ett studentnummer är en permanent kod som tilldelas en person och som används för att identifiera personen när uppgifter som avses i denna lag förs in, behandlas och lämnas ut.

När i denna lag avsedda uppgifter om en person förs in för första gången ska den som för in uppgiften be Utbildningsstyrelsen om personens studentnummer. Om personen saknar studentnummer ska Utbildningsstyrelsen skapa ett studentnummer. Utbildningsstyrelsen ska meddela den som för in uppgiften studentnumret för kännedom.

Studentnumren bildar ett studentnummerregister. I studentnummerregistret ska dessutom personens namn samt personbeteckningen eller andra behövliga identifikationsuppgifter föras in. Utbildningsstyrelsen är registeransvarig för studentnummerregistret. Studentnummer kan lämnas ut via en teknisk anslutning. De uppgifter som förs in i studentnummerregistret ska bevaras permanent.

2 kap.

Den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen

4 §

Ändamålet med informationsresursen

I den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen förs det i fråga om den undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning, den utbildning som avses i gymnasielagen och den utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning in sådana uppgifter om studier, prestationer, examina och närvaro samt sådana uppgifter om ordnandet av undervisning och utbildning som en person behöver vid ansökan till en utbildning, under utbildningen, i arbetslivet och vid ansökan om utbildningsförmåner.

I informationsresursen förs det dessutom in uppgifter som behövs för beviljande av finansiering för undervisning och utbildning i enlighet med bestämmelserna i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009).

Uppgifterna kan även utnyttjas när andra myndigheter sköter sådana lagstadgade uppgifter för vilka uppgifterna i informationsresursen behövs.

Uppgifterna i informationsresursen kan dessutom användas vid utvärdering, statistikföring och uppföljning av utbildningen.

5 §

Informationsresursens tekniska administratör och registeransvariga

Utbildningsstyrelsen är teknisk administratör för informationsresursen. Utbildningsstyrelsen ska svara för informationsresursens allmänna funktion och för den tekniska anslutning som behövs för att föra in, behandla och lämna ut uppgifter. Utbildningsstyrelsen ska också svara för informationsresursens tillgänglighet, integritet och oföränderlighet samt för dess skydd och bevarande.

Utbildningsanordnarna är registeransvariga för de uppgifter som de har fört in i systemet och svarar för dessa uppgifters innehåll och riktighet. De registeransvariga ska se till att de uppgifter som förs in är aktuella.

Om en sådan registeransvarig som avses i 2 mom. läggs ner och dennes uppgifter inte överförs på någon annan juridisk person, ska Utbildningsstyrelsen vara registeransvarig för de uppgifter som denne fört in i informationsresursen.

6 §

Införandet av uppgifter i informationsresursen

Varje registeransvarig är skyldig att i informationsresursen föra in de uppgifter som avses i 7—9 §.

Utbildningsstyrelsen bestämmer närmare hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna aktuella. Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som anges i 7—9 §.

I informationsresursen ska dessutom personernas namn och studentnummer föras in.

7 §

Uppgifter om grundläggande utbildning

En utbildningsanordnare enligt lagen om grundläggande utbildning ska för de elever som den ger utbildning i enlighet med lagen om grundläggande utbildning föra in följande uppgifter i informationsresursen:

- 1) den undervisning som eleven deltar i;
- 2) när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats;
- 3) genomgångna studier och vitsorden för dem samt slutbedömning;
- 4) uppgifter om ordnandet av undervisning som utgör beräkningsgrund för sådan finansiering som avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

En kommun ska i informationsresursen också föra in uppgift om att en läropliktig som kommunen är skyldig att övervaka inte deltar i undervisning som ordnas i enlighet med lagen om grundläggande utbildning.

En utbildningsanordnare ska i informationsresursen dessutom föra in uppgift om att en sådan särskild examen som avses i 38 § i lagen om grundläggande utbildning har avlagts och hur den har bedömts.

8 §

Uppgifter om gymnasieutbildning

En utbildningsanordnare enligt gymnasielagen ska för de studerande som den ger utbildning i enlighet med gymnasielagen föra in följande uppgifter i informationsresursen:

- 1) den utbildning som genomförs;
- 2) när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats;
- 3) genomgångna studier och en bedömning av studeranden;
- 4) uppgifter om ordnandet av utbildning som utgör beräkningsgrund för sådan finansiering som avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

En utbildningsanordnare ska också i informationsresursen föra in uppgift om att ett sådant prov som avses i 12 § 2 mom. i gymnasielagen har avlagts och hur den studerande har bedömts.

9 §

Uppgifter om yrkesutbildning

En utbildningsanordnare enligt lagen om yrkesutbildning ska för varje studerande som den ger utbildning i enlighet med lagen om yrkesutbildning föra in följande uppgifter i informationsresursen:

- 1) den examen, den examensdel eller de examensdelar som avläggs eller den utbildning som genomgås;
- 2) när examen har avlagts eller utbildningen inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats;
- 3) avlagda examensdelar och genomgångna utbildningsdelar och delområden inom gemensamma examensdelar och deras omfattning, bedömning av kunnandet samt avlagd examen eller genomgången utbildning;
- 4) uppgifter som behövs vid beräkningen av de studerandeår som avses i 32 b § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt uppgifter som används som viktninggrund för den basfinansiering och den prestationsfinansiering som avses i den lagen.

10 §

Utlämnande av uppgifter ur informationsresursen

Uppgifter ur informationsresursen får lämnas ut till

- 1) myndigheter som enligt lag eller en lagstadgad uppgift har rätt att av en utbildningsanordnare få sådana uppgifter som finns i informationsresursen, sekretessbelagda uppgifter dock endast om det separat uttryckligen i lag föreskrivs om utlämnande av uppgifterna eller rätten att få uppgifterna;
- 2) Utbildningsfonden till den del den med stöd av lag har rätt att få uppgifter som finns i informationsresursen;
- 3) den som med stöd av ett i 29 § 5 mom. avsett specifikt samtycke från den berörda personen har rätt att få uppgifter som finns i informationsresursen.

Utbildningsstyrelsen får utgående från informationsresursen ta fram datamaterial som behövs för utvärdering, utveckling, statistikföring och annan uppföljning samt styrning och finansiering av utbildningen och forskningen.

11 §

Tid för bevarande av uppgifterna i informationsresursen

De uppgifter som förs in i informationsresursen ska bevaras permanent.

De uppgifter som gäller tillfälligt avbrytande av studierna och de uppgifter som har bevarats med tanke på beviljandet av finansiering för undervisning och utbildning ska dock bevaras i endast fem år från det att studierna avslutades eller examen avlades.

3 kap.

Studentexamensregistret

12 §

Ändamålet med studentexamensregistret

Studentexamensregistret förs och används för ordnande av studentexamen, för bevarande av uppgifter om avlagda studentexamina och prov som hör till examina samt för uppföljning av hur studentexamen fungerar.

13 §

Registeransvarig för studentexamensregistret

Studentexamensnämnden är registeransvarig för studentexamensregistret.

14 §

Studentexamensregistrets datainnehåll och skyldigheten att föra in uppgifter

Den registeransvarige ska i registret föra in uppgifter om avläggandet av studentexamen. Anordnarna av gymnasieutbildning ska sända de andra uppgifter som avses i denna paragraf till registret.

I studentexamensregistret införs

1) namn, personbeteckning, studentnummer, kön, modersmål och uppgifter om den genomgånga utbildning som krävs för att delta i och avlägga studentexamen i fråga om dem som anmält sig till proven och deltagit i dem;

2) provprestationerna och bedömningsanteckningarna samt de vitsord och poängtal som examinanderna fått i olika prov;

3) tidpunkten när examen har avlagts eller underkänts, när prov har tagits om efter examen samt när examen har kompletterats.

Utöver de uppgifter som nämns i 2 mom. kan det i studentexamensregistret också föras in sådana uppgifter om studentexamen i fråga om varje examinand som behövs för ändamålet med registret samt uppgifter om hur examen avlagts och ordnats.

15 §

Utlämnande av uppgifter ur studentexamensregistret

I fråga om personer som har deltagit i studentexamen och sökt till en utbildning som avses i 17 § 3 mom. ska de i 14 § 2 mom. avsedda uppgifter som behövs för antagningen av studerande lämnas ut till antagningsregistret.

Studentexamensnämnden får för publicering lämna ut namnen på dem som godkänts i studentexamen.

16 §

Tid för bevarande av uppgifterna i studentexamensregistret

Uppgifterna i studentexamensregistret ska bevaras permanent.

4 kap.

Antagningsregistret

17 §

Ändamålet med antagningsregistret

Antagningsregistret används för att

- 1) informera om studier och antagningen av studerande;
- 2) ordna ansökan till utbildning, antagning av studerande och mottagande av studieplats samt för att följa ansökan till utbildning och antagningen av studerande;
- 3) ge universiteten, yrkeshögskolorna, anordnarna av yrkesutbildning och gymnasieutbildning samt anordnarna av påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen de uppgifter som behövs för antagningen av studerande, utvecklingen av antagningen och ordnandet av studierna;
- 4) informera sökande som blivit utan studieplats om utbildningsmöjligheter;
- 5) ta fram data om sökande och antagna studerande för uppföljning och utvärdering av utbildningssystemet; och
- 6) vidta andra åtgärder som behövs för antagningen av studerande.

Antagningsregistret består av delregister, som omfattar registret för ansökan till högskolorna och registret för ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och övrig utbildning efter den grundläggande utbildningen.

Av antagningsregistrets delregister används

- 1) registret för ansökan till högskolorna vid antagning av studerande till studier som leder till sådana lägre och högre högstskoleexamina som avses i universitetslagen och sådan yrkeshögstskoleexamen och högre yrkeshögstskoleexamen som avses i yrkeshögstskolelagen samt, enligt universitetens och yrkeshögstskolornas bedömning, även vid antagning av studerande till annan utbildning som erbjuds av högskolan i fråga, samt för övervakning av begränsningarna vid mottagandet av studieplats;
- 2) registret för ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och övrig utbildning efter den grundläggande utbildningen vid antagning av studerande till sådana utbildningar och examina som avses i lagen om yrkesutbildning och gymnasielagen samt till sådan påbyggnadsundervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning.

18 §

Registeransvarig för antagningsregistret

Utbildningsstyrelsen är registeransvarig för antagningsregistret. Universiteten och yrkeshögskolorna ska delta i registerföringen i fråga om det delregister som avses i 17 § 3 mom. 1 punkten och anordnarna av yrkesutbildning, gymnasieutbildning och påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen i fråga om det delregister som avses i 17 § 3 mom. 2 punkten.

Utbildningsstyrelsen svarar för insamlingen av uppgifter till antagningsregistret och för det nationella genomförandet av ansökningssystemen samt för den allmänna informationen, vägledningen och rådgivningen i samband med ansökan till utbildning och antagningen av studerande.

Närmare bestämmelser om den registeransvariges uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Antagningsregistrets datainnehåll

I antagningsregistret kan följande föras in:

- 1) den sökandes namn, studentnummer och personbeteckning eller någon annan motsvarande identifikationsuppgift, medborgarskap, kön, modersmål och behövlig kontaktinformation;
- 2) uppgifter om den sökandes tidigare utbildning och examina;
- 3) uppgifter om ansökan till utbildning och grunderna för antagning i fråga om varje sökande;
- 4) uppgifter om antagningsresultat, mottagande av studieplats och inskrivning vid läroanstalten i fråga; och
- 5) sökandens samtycke till eller förbud mot att namn- och adressuppgifter lämnas ut för information om och marknadsföring av utbildning.

Förutom de uppgifter som anges 1 mom. kan det i antagningsregistret föras in sådana uppgifter om hälsotillstånd som inverkar på yrkesvalet och uppgifter om arbetserfarenhet och fritidsintressen som den sökande själv uppgett. Dessa uppgifter inhämtas och förs in endast i det fall uppgifterna behövs för antagningen av studerande.

I vart och ett av de delregister som nämns i 17 § 2 mom. kan förutom uppgifter enligt 1 och 2 mom. också föras in andra uppgifter som behövs med tanke på ändamålet med delregistret och som är relevanta för bedömningen av de sökandes lämplighet för en utbildning eller ett yrke enligt 17 § eller för antagningen av studerande utifrån utbildningspolitiska grunder eller individuella utbildningsbehov.

20 §

Datakällor för antagningsregistret

Den som ansvarar för antagningsregistret har rätt att, utöver de uppgifter som sökanden har uppgett, trots sekretessbestämmelserna få sådana uppgifter som avses i 19 § 1 och 3 mom. ur studentexamensregistret och från Befolkningsregistercentralen, arbets- och näringsmyndigheterna, anordnarna av grundläggande utbildning och påbyggnadsundervisning, universiteten, yrkeshögskolorna, anordnarna av yrkesutbildning och gymnasieutbildning samt ur sådana gemensamma register för två eller flera högskolor som har skapats för antagningen av studerande.

Den som söker till utbildning ska underrättas om vilka uppgifter om honom eller henne som förs in i antagningsregistret.

21 §

Utlämnande av uppgifter ur antagningsregistret

Trots sekretessbestämmelserna får uppgifter som avses i 19 § 1 och 3 mom., i den utsträckning det behövs för skötseln av mottagarens uppgifter, lämnas ut ur antagningsregistret

1) till universitet, yrkeshögskolor, anordnare av yrkesutbildning och gymnasieutbildning och anordnare av påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen samt till register som är gemensamma för två eller flera universitet;

2) till det behöriga ministeriet och Statistikcentralen för utredningar som gäller uppföljning av utbildningssystemet;

3) till Folkpensionsanstalten för skötseln av uppgifter enligt lagen om studiestöd (65/1994), lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) samt till Folkpensionsanstalten och arbets- och näringsmyndigheterna för utredning av förutsättningarna för att få en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002);

4) till kommuner och andra som ordnar studerandehälsovård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) för skötseln av denna uppgift;

5) till kommuner som ordnar uppsökande ungdomsarbete enligt ungdomslagen (1285/2016) för skötseln av en uppgift enligt den lagen;

6) till de registeransvariga enligt 3 § i lagen om utlänningsregistret (1270/1997) för skötseln av de uppgifter som dessa har enligt utlänningslagen (301/2004) och medborgarskapslagen (359/2003).

Sådana uppgifter som avses i 19 § 2 mom. får lämnas ut endast till de mottagare som nämns i 1 mom. 1 punkten för antagningen av studerande.

22 §

Tid för bevarande av uppgifterna i antagningsregistret

Uppgifterna i antagningsregistret ska bevaras i fem år från det att ett beslut om antagning har fattats. De uppgifter om mottagandet av en studieplats som finns i registret för ansökan till högskolorna ska dock bevaras permanent.

5 kap.

Högskolornas riksomfattande datalager

23 §

Ändamålet med högskolornas riksomfattande datalager

För ett centraliserat bevarande och centraliserad användning av högskolornas uppgifter om studierätt, anmälningar, examina och studieprestationer ska det finnas ett riksomfattande datalager, i vilket datainnehållet i högskolornas register över uppgifter om studerande samlas in och genom vilket antagningsregistret och högskolornas gemensamma antagningstjänster genom en teknisk anslutning datasäkert ges tillgång till detta innehåll. Högskolorna får använda datalagret också i sin övriga verksamhet och vid utlämnande av uppgifter till myndigheter och andra högskolor.

24 §

Teknisk administratör samt registeransvariga för högskolornas riksomfattande datalager

I egenskap av teknisk administratör för datalagret ska undervisnings- och kulturministeriet svara för datalagrets allmänna funktion och för den tekniska anslutning som behövs för att föra in, behandla och lämna ut uppgifter. Datalagrets tekniska administratör ska svara för datalagrets tillgänglighet, integritet och oföränderlighet samt för dess skydd och bevarande. Den tekniska administratören har inte rätt att bestämma över uppgifterna i datalagret eller lämna ut dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Högskolorna är registeransvariga för de uppgifter som de har fört in i systemet och svarar för dessa uppgifters innehåll och riktighet.

25 §

Datainnehållet i högskolornas riksomfattande datalager och skyldigheten att föra in uppgifter

Högskolorna ska föra in följande uppgifter i datalagret:

1) studentnummer och personbeteckning eller någon annan motsvarande identifikationsuppgift för den berörda personen;

2) uppgifter om examina som en person avlagt och specialiseringsutbildningar som en person genomgått samt uppgifter om alla studieprestationer och vitsorden för dem;

3) uppgifter om en persons studierätt inom utbildning som leder till examen och inom specialiseringsutbildningar samt uppgifter om mottagandet av en studieplats och anmälan till utbildning som leder till examen och anmälan till specialiseringsutbildning.

Undervisnings- och kulturministeriet bestämmer hur varje högskola ska hålla innehållet i datalagret aktuellt.

Högskolorna kan med administratören för datalagret komma överens om att i datalagret föra in ett sådant datainnehåll ur ett register som högskolan i fråga ansvarar för som är mer omfattande än vad som avses i 1 mom.

26 §

Utlämnande av uppgifter ur högskolornas riksomfattande datalager

Ur datalagret ska till antagningsregistrets förfogande lämnas ut de i 25 § 1 mom. avsedda uppgifter som förts in i datalagret och som enligt 19 § kan föras i antagningsregistret.

Högskolorna beslutar i egenskap av registeransvariga om annat utlämnande av uppgifter via datalagret och svarar för att utlämnandet sker på ett lagenligt sätt.

Undervisnings- och kulturministeriet kan utgående från datalagret ta fram datamaterial som behövs för utvärdering, utveckling, statistikföring samt annan uppföljning och styrning av utbildningen och forskningen.

27 §

Tid för bevarande av uppgifterna i högskolornas riksomfattande datalager

De uppgifter som avses i 25 § 1 mom. ska bevaras i datalagret permanent.

6 kap.

Tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter

28 §

Ändamålet med tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter samt uppgifter som lämnas ut

Utbildningsstyrelsen administrerar en tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter där de uppgifter om personer som finns i de register och informationsresurser som avses i denna lag förs samman och centraliserat för kontroll och vidareutnyttjande tillhandahålls personerna själva och lämnas ut till dem som har rätt att få uppgifterna.

Med hjälp av tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter får utlämnas

1) sådana uppgifter i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen som avses i 7—9 §;

2) sådana uppgifter i studentexamensregistret som avses i 14 § 2 mom. med undantag av provprestationer och bedömningsanteckningar;

3) sådana uppgifter i antagningsregistret som avses i 19 § och

4) sådana uppgifter i högskolornas riksomfattande datalager som avses i 25 § 1 mom.

29 §

Utlämnande av uppgifter via tjänsten

Via användargränssnittet i tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter kan en person kontrollera och vidareutnyttja sina egna uppgifter i de register och informationsresurser som avses i denna lag.

Uppgifter i de register och informationsresurser som avses i denna lag kan lämnas ut till myndigheter via tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter med stöd av den rätt att få uppgifter myndigheten har enligt lag eller på grundval av en lagstadgad uppgift.

Myndigheterna får uppgifter ur tjänsten genom en teknisk anslutning. Utbildningsstyrelsen kan öppna en teknisk anslutning för en sådan myndighet som med stöd av denna eller någon annan lag har rätt att behandla uppgifterna. När en myndighet begär uppgifter ska den till Utbildningsstyrelsen lämna den information som behövs för att klarlägga förutsättningarna för att lämna ut uppgifterna samt redogöra för hur uppgifterna kommer att skyddas på behörigt sätt.

Via tjänsten kan uppgifter lämnas ut i enlighet med 2 och 3 mom. också till Utbildningsfonden.

En person om vilken det förts in uppgifter i ett sådant register eller en sådan informationsresurs som avses i denna lag kan i tjänsten ge ett specifikt samtycke till att en uppgift i det aktuella registret eller informationsresursen lämnas ut till en myndighet eller någon annan aktör samt återkalla sitt samtycke. Ur tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter får uppgifter lämnas ut i elektronisk form med samtycke från den berörda personen.

Uppgifter som lämnas ut bevaras inte i Utbildningsstyrelsens tjänst.

30 §

Administratörens uppgifter

Utbildningsstyrelsen ska i egenskap av administratör för tjänsten svara för tjänstens allmänna funktion och öppningen av tekniska anslutningar.

Utbildningsstyrelsen svarar för lagenligheten vid utlämnandet av uppgifter via tjänsten och för klarläggandet av förutsättningarna för att öppna tekniska anslutningar.

Utbildningsstyrelsen svarar för tjänstens tillgänglighet och skyddet av denna och samlar in loggdata om användningen av tjänsten. Loggdata bildar ett loggdataregister för vilket Utbildningsstyrelsen är registeransvarig.

Utbildningsstyrelsen är skyldig att underrätta de registeransvariga om att en teknisk anslutning öppnas.

7 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande data-lager och studentexamensregistret (1058/1998).

32 §

Övergångsbestämmelser

Med avvikelse från bestämmelserna i 3 § 2 mom. kan ett studentnummer på begäran av utbildningsanordnaren eller högskolan tilldelas en elev eller studerande som är elev eller studerande den 1 oktober 2017 eller därefter.

I den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen införs de i 7—9 § avsedda uppgifterna om personer som vid ikraftträdandet av denna lag är elever eller studerande hos den aktuella utbildningsanordnaren, inklusive sådana studier, utbildnings- och examensdelar och delområden inom studierna eller utbildningen som har genomgåts före ikraftträdandet av lagen. I informationsresursen ska det dock inte föras in uppgifter om sådana studier på årskurser inom den grundläggande utbildningen som genomgåts före ikraftträdandet av lagen.

I den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen ska det dessutom föras in uppgifter om sådana år 2017 avlagda yrkesinriktade grundexamina som avses i lagen om grundläggande yrkesutbildning (630/1998), inklusive hur de har bedömts.

De uppgifter som avses i 2 och 3 mom. ska vara införda i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen senast den 31 januari 2018.

Om förskoleundervisning ordnas på en sådan plats som avses i 1 § 2 eller 3 mom. i lagen om småbarnspedagogik (36/1973) ska de i 7 § avsedda uppgifterna om eleverna i förskoleundervisning föras in i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen från och med den 1 januari 2019.

I 8 § avsedda uppgifter om Reifeprüfung-examina som avlagts före den 1 januari 2019 ska inte föras in i den nationella informationsresursen inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.

När det gäller de examenstillfällen för studentexamen som anordnas 2018 ska de provprestationer och bedömningsanteckningar som avses i 14 § 2 mom. föras in i studentexamensregistret endast beträffande sådana elektroniska prov som avses i 1 § 2 mom. i lagen om anordnande av studentexamen.

Statsrådets förordning om förfarandet vid ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen (294/2014) ska förbli i kraft också till den del den utfärdats med stöd av 1 a § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret.

Helsingfors den 8 juni 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen